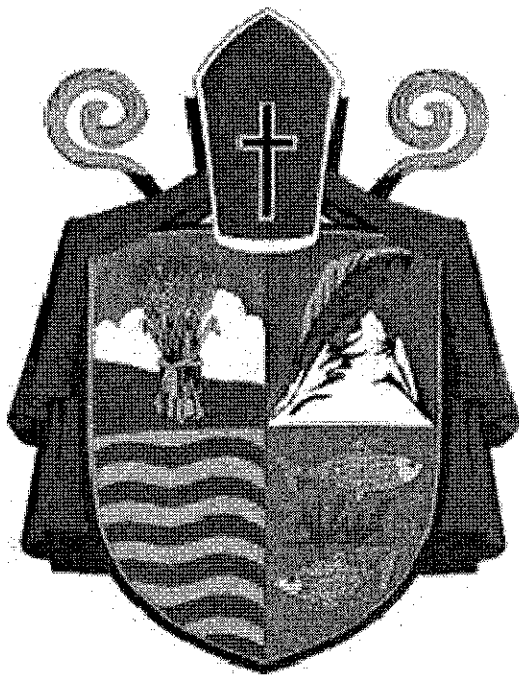

Helyi Esélyegyenlőségi Program

ÚJIRÁZ KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

2023-2028.

Felülvizsgálva: 2025. május

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	10
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	34
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	59
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	64
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	66
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	67
1. A HEP IT részletei	67
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	67
Jövőképünk.....	68
Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális).....	69
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	78
3. Megvalósítás	81
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	81
3.2 A megvalósítás folyamata	81
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	83
3.4 Nyilvánosság.....	83
3.6 Érvényesülés, módosítás	84
4. Elfogadás módja és dátuma.....	85

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Újiráz Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Újiráz a megye déli határa mentén, a Kis Sárrét területén, Debrecentől déli irányban 80 km-re fekszik. Békés megyétől a települést délről szegélyező Sebes-Körös választja el. Az országos főútvonalról (47-es), Csökmő irányából egy 8 km-es alsóbb rendű úton közelíthető meg, de szilárd burkolatú út vezet Vésztőn keresztül Gyula, Békéscsaba, Komádin át pedig Ártánd–Nagyvárad irányába.

A honfoglalás idején szlávok lakhatták a mai település elődjét és annak környékét. A szláv eredetre utal a település neve is, mely töltést, gátat jelent. Iradsí, Irraról, mint népes faluról a XIII. század elején többször esik említés.

A középkori falut 1598-ban pusztította el egy tatár sereg. Helyét ismét birtokba vette a Sebes-Körös, ismét a víz, a nád a sás uralta 1880-ig a folyó új medrének kiépítéséig.

Íráz puszta maradt 1911-ig, ekkor 100 dohánykertész és földműves települt be. Ők lettek a jelenlegi Újiráz község első lakói. A telepesek Békés, Arad és Csanád megyéből jöttek, és római katolikus vallású magyarok voltak, de volt közöttük békés megyei tót is.

Fontos szerepet szánt a nagyváradi káptalan az új katolikus falunak. Ennek bizonyítéka minden év októberének második vasárnapján sorra kerülő búcsú és vásár. Az esemény napjainkban is sok embert, ezreket vonz a faluba.

A település katolikus templomának felavatására 1912. november 1-jén került sor. A neoromán stílusú templom 36 méter magas, karcsú tornya a II. világháború folyamán megsérült. Újjáépítésére csak a háború befejezése után kerülhetett sor.

A rendszerváltás jelentős fordulatot hozott a falu életében. A mezőgazdaság az 1990-es években összeomlott, a fő megélhetési forrása megszűnt az itt élőknek. Ennek következménye, hogy azóta

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

közel 300 fővel csökkent a lakosság száma, annak ellenére, hogy ez idő alatt épült ki a teljes út-, gáz-, telefonhálózat.

Létesült egy új intézmény, a 36 ágyas bentlakásos gondozási központ, mely ma már 46 férőhellyel rendelkezi. Teljes intézményhálózattal és lakossági szolgáltatással (posta, pénzügyintézet) rendelkezik.

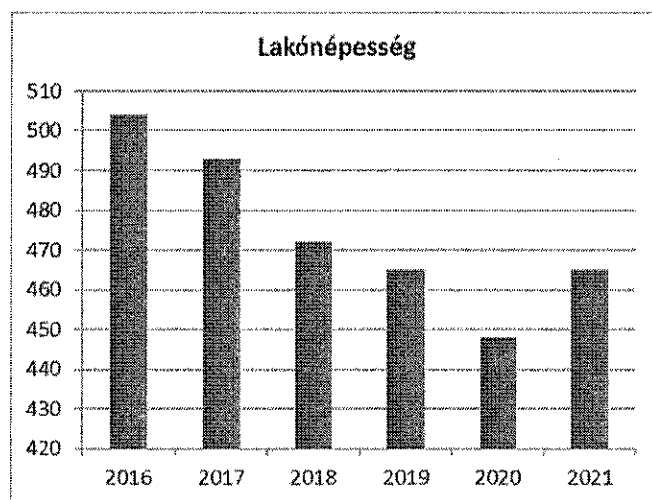
A világ zajától távol csak a pihenni vágyók hozhatnak új lehetőségeket. Az összközműves ingatlanok árai ugyanis nagyon alacsonyak.

A település demográfiai helyzete

A tartós gazdasági recesszió a népesség fokozatos elvándorlásához vezetett az elmúlt évtizedekben Újirázon is. A jelentős mértékű népességszám-csökkenés a fiatal munkaképes korú lakosság tömeges mértékű elvándorlása miatt következett be. A szelektív elvándorlás a korstruktúra torzulását eredményezte.

A Magyarország községeinek többségét jellemző népességcsökkenő tendencia – ugyan minimális mértékben, de – Újirázt is elérte, mely elsősorban a kedvezőtlen foglalkoztatási viszonyok és a rossz életkörülményeknek köszönhető.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	504	bázis év
2017	493	97,82%
2018	472	95,74%
2019	465	98,52%
2020	448	96,34%
2021	465	103,79%

1. sz. grafikon

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

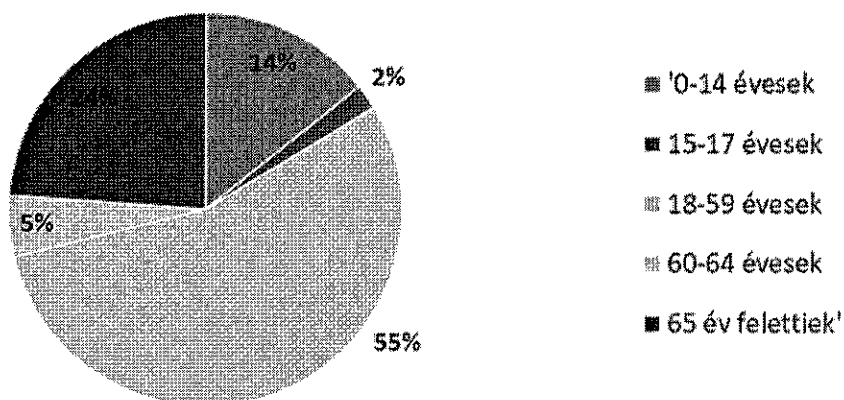
Ha lakónépessége számát figyeljük az elmúlt években, 2016. és 2020. közötti a gazdasági helyzet és a térség kedvezőtlen munkapiaci helyzete miatt bekövetkezhetett lassú csökkenés után 2021-ben mintegy 4 %-os növekedés következett be, ezzel elérve a 2019-es népességszámot.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

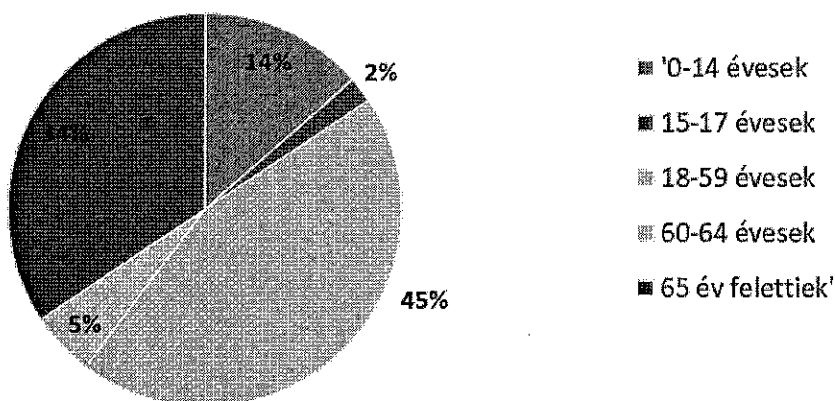
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	239	282	521	45,87%	54,13%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			14	2,69%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	34	38	72	6,53%	7,29%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	5	6	11	0,96%	1,15%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	131	126	257	25,14%	24,18%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	12	15	27	2,30%	2,88%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	57	97	154	10,94%	18,62%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

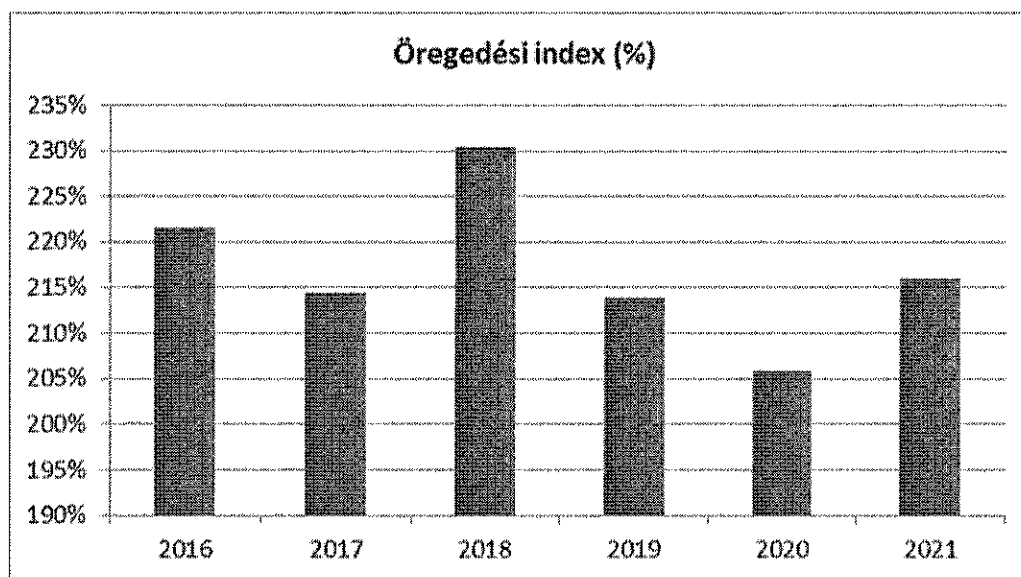
2. sz. grafikon

Fontos vizsgálni az állandó népességet életkor szerinti bontásban is. A vizsgált időszakban a 0 és 14 év közötti korosztály számának alakulása az állandó népesség 13,81 %-át, 15-17 év közötti korosztály 2,11 %-át, a 18-59 év közötti korosztály 49,32 %-át, 60-64 év közötti korosztály az állandó népesség 5,18% míg 65 év feletti a lakosság 29,55 %-át teszi ki. A nők és a férfiak aránya az egyes korosztályokban közel egyenletesen 50-50%, egyedül a 65 éven felülik körében figyelhető meg kb. 60% : 40%-os arány a férfiak javára.

A gazdasági aktivitás szemszögéből látható, hogy a település nagyobb részét aktív, munkaképes korosztály teszi ki. Ha azonban az inaktív lakosság (14 év alatti gyermekek és a 65 feletti idősök) megosztását vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy az idősök aránya magasabb. Ezt jól szemlélteti a 3.sz. diagram is. Ebből látható, hogy a településen magas az idősök aránya, mely célcsoport az esélyegyenlőség kiemelt területe kell, hogy legyen.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	164	74	221,62%
2017	163	76	214,47%
2018	159	69	230,43%
2019	154	72	213,89%
2020	142	69	205,80%
2021	149	69	215,94%

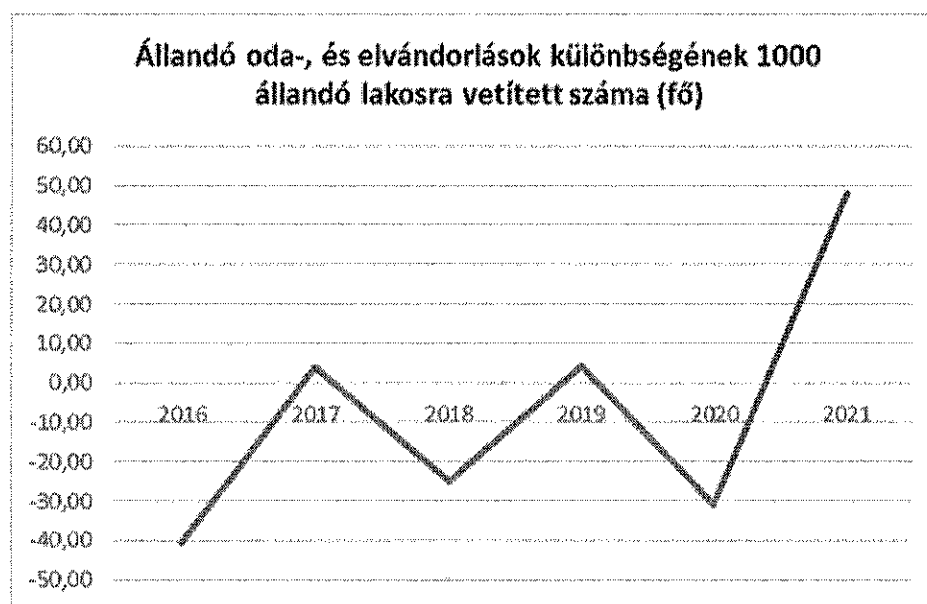
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. sz. grafikon

Belföldi vándorlások tekintetében igen változatos képet mutatnak a számok. A 2020-as, viszonylag magas elvándorlási szám után egy kedvező év következett, hiszen 2021-en a bevándorlók száma 48 fő, ami az állandó lakónépesség számának változásából is kimutatható. A korábbi elvándorlást a kedvezőtlen gazdasági és foglalkoztatási helyzet okozta, emiatt a munkaképes korosztály – abból is elsősorban a fiatalabbak – a városokba mentek dolgozni, tanulni, szakmát szerezni, akik a képzettség, végzettség megszerzése után nem jöttek vissza.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-40,62
2017	4,01
2018	-24,87
2019	4,27
2020	-30,67
2021	48,19
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

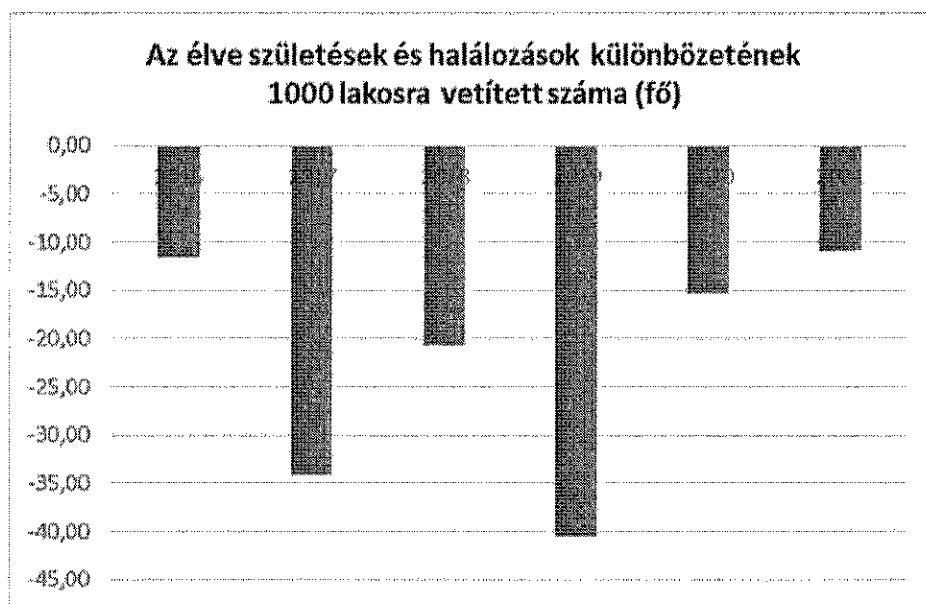

4. sz. grafikon

A természetes szaporodást bemutató 5. számú tábla is jól szemlélteti, amit a már korábban megállapítottunk, hogy a település sajnos előregedő tendenciát mutat, a népesség pedig fogy. A mutató valamennyi vizsgált évet tekintve negatív tartományba van. Különösen szembeötlő a 2019-es év -40,55-ös értéke. Látható azonban az élve születések számának lassú növekedése, és a halálozások számának ugyancsak lassú csökkenése is.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-11,61
2017	-34,10
2018	-20,73
2019	-40,55
2020	-15,33
2021	-10,95

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. sz. grafikon

Közfoglaltatások

Infrastrukturális adottságok

A településen teljes a vezetékes ivóvíz-, elektromos áram és vezetékes gázhálózat kiépítettsége. Tömegközlekedés a 47-es számú főútnak köszönhetően kielégítő. A helyközi közlekedés üzemeltetője a Dél-alföldi Közlekedési Központ Zrt.

A település úthálózata nagymértékben kiépített, csapadékvíz elvezető rendszere folyamatos felújítás révén újul meg.

A kereskedelmi hálózat az alapvető ellátást biztosítja. A településen postahivatal, művelődési ház, könyvtár és az idősek bentlakásos intézményeként Gondozási Központ is működik.

Oktatás, nevelés

A településen elérhető az óvodai ellátás. Általános iskolai oktatás a településen nem folyik. A tanköteles korú gyermekek a szomszédos településekre így Csökmőre, Szeghalomra, Vésztőre, Komádiba járnak iskolába. Gyermekekétkeztetés szolgáltatás elérhető az óvodában az óvodás korú gyermekek (átlagosan 10 fő) részére, illetve a tanítási szünetekben ingyenes szünidei étkeztetést biztosít az önkormányzat átlagosan 16 fő részére.

A kulturális, közművelődési élet színtere az Arany János Művelődési Ház, amely otthont biztosít a különböző szakköri tevékenységeknek, próbáknak, versenyeknek, a helyi művészek fellépéseinek.

Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi ellátás biztosított, a gyógyító tevékenységet a háziorvos feladat ellátási szerződés keretein belül vállalkozásban végzi. Ugyanígy működik védőnői szolgálat is. Az orvosi ügyeleti ellátás 2021. június 30-ig a Komádi Központi Orvosi Ügyeleten keresztül volt elérhető, ezt követően az Országos Mentőszolgálat útján látja el az önkormányzat a feladatot. A fogorvosi alapellátás csak a településsel szomszédos községben érhető el.

Szociális ellátás

A szociális alapszolgáltatásokat a település a Dél-Bihar Négycentrum Terület- és Vidékfejlesztési Társulás (székhelye: 4138 Komádi, Hősök tere 4. sz.) fenntartásában működő Dél-Bihari Szociális Szolgáltató Központ által látja el.

A társulás szociális alapszolgáltatásai a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) szerinti szociális alapszolgáltatási: étkeztetés, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

A társulás a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) szerinti gyermekjóléti alapellátásai: gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása, gyermekek átmeneti gondozása.

Újiráz községben 2021. óta falugondnoki szolgáltatás működik abból a célból, hogy a település lakói számára a településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, illetve a közszolgáltatásokhoz való hozzájárulást elősegítse, a rászorult személyek szállítási problémáját megoldja, továbbá, hogy a település lakosságát érintő információk gyűjtését és továbbítását biztosítsa.

A szolgáltatást igénybe veheti minden Újiráz község területén életvitelszerűen tartózkodó személyek.

A falugondnoki szolgálat fenntartója és működtetője Újiráz községi Önkormányzat képviselő-testülete. A falugondnoki szolgáltatás nyújtása térítésmentes.

A falugondnoki szolgálat keretében kötelezően ellátandó feladatok:

- a) étkeztetésben való közreműködés, ennek keretében a falugondnoki szolgálat – a Dél-Bihari Szociális Szolgáltató Központtal együttműködésben - biztosítja a szociális étkeztetés keretében biztosított étel (ebéd) házhozszállítását a településen élő jogosultak részére
- b) házi segítségnyújtásban való közreműködés, mely során közreműködik a Dél-Bihari Szociális Szolgáltató Központ által ellátott házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatási feladat kapcsán felmerülő szállítási feladatok elvégzésében.
- c) családsegítésben való közreműködés, ennek során a falugondnoki szolgálat biztosítja a családgondozónak a településrészekén élő ellátotthoz való szállítását, rendkívüli esetben az ellátott, illetve családja a családsegítő szolgálat telephelyére, majd onnan haza történő szállításával.

A falugondnoki szolgálat által ellátandó egyéb szolgáltatási feladatok közé az alábbi feladatok tartoznak:

- személyszállítási feladatok, mely során ellátja az óvodások és általános iskolások szállítását, amennyiben arról a köznevelési intézmény vagy annak fenntartója másként nem gondoskodik, a Gondozási Központ ellátottjainak szállítását, a betegek háziorvoshoz, illetve egyéb egészségügyi intézménybe történő szállítását, a kórházi, szociális otthoni, stb. látogatás céljára történő szállítását, családi eseményekre történő szállítását, nagybevásárlás céljára történő szállítását, önkormányzati, illetve egyéb, települési rendezvényre történő szállítását.

- önkormányzati feladathoz tartozó egyéb szállítási feladatok,
- az önkormányzati rendezvények szervezésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok,

- kapcsolattartási feladat az önkormányzat és intézményei és a lakosság között,
- egyéb nem részletezett, szolgáltatási jellegű feladatok.

Közigazgatási ellátás

A közigazgatási reform következményeként a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 84. §-a és 85. §-a alapján 2013. február 1-jével közös önkormányzati hivatalt hozott létre Komádi és Újiráz önkormányzatai „Komádi Közös Önkormányzati Hivatal” néven. Ennek a székhelye Komádi város, kirendeltsége Újiráz község. A hivatalban a szociális, anyakönyvi, népesség-nyilvántartási, hagyatéki, kereskedelmi, helyi adókkal kapcsolatos stb. ügyintézési lehetőségek elérhetők.

Közbiztonsági ellátás

Újiráz település a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Berettyóújfalui Rendőrkapitányság alá tartozó Komádi Rendőrőrs alá tartozik. Állandó körzeti megbízott nincs.

Lakhatási ellátás

A település községi mivoltából adódóan falusias jellegű lakások találhatóak. Bér lakások száma évek óta 3 db. A lakásállomány az elmúlt 5 évre visszatekintve nem változott.

Értékeink, küldetésünk

Újiráz Község Önkormányzata Küldetésnyilatkozata:

- az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során, intézményfenntartói szerepkörében, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként érvényesíti;
- az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is;
- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítás iránt: minden lakos számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen;
- a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén;
- a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházzal, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén;
- ösztönözi a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a helyi közösség életében;
- esélyegyenlőségi politikáját minél szélesebb körben megismerteti a helyi munkáltatókkal, munkavállalókkal, a helyi polgárokkal és a partner szervezetekkel.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Újiráz település önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,
szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezik.

A Program figyelembe veszi Újiráz Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Újiráz Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi szociális ellátásokról és a gyermekek védelmével összefüggő pénzbeli és természetben nyújtott ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások helyi szabályairól szóló 7/2011. (IV.12.) ÖKR. számú rendelete
- A helyi közművelődési tevékenység támogatásáról szóló 6/2002. (VIII. 16.) ÖKR.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Újiráz Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programja készítése során az alábbi stratégiák, fejlesztési tervek, koncepciók kerültek áttekintésre, biztosítva az önkormányzati dokumentumok összhangjának megteremtését:

Újiráz Község Gazdasági Programja 2020-2024.

Újiráz Községi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 9/2015. (VIII.27.) ÖKR.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A település népessége a közszolgáltatásokat jellemzően helyben éri el.

A köznevelési feladatait Intézményi Társulás keretében látja el. A szociális alapszolgáltatásokat a település a Dél-Bihar Négycentrum Terület- és Vidékfejlesztési Társulás keretében látja el. A társulás szociális alapszolgáltatásai a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) szerinti szociális alapszolgáltatási: étkeztetés, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

A társulás a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) szerinti gyermekjóléti alapellátásia: gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása, gyermekek átmeneti gondozása.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 84. § (1) bekezdése alapján a közös hivatal ellátja az önkormányzatok működésével,

valamint a polgármester és a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A település tagja még Bihari Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása, Bihari Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás, Közép-Békési Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás és a Csökmő-Újiráz Közoktatási Intézményfenntartó Társulásnak is.

Közzolgáltatások	Helyben önállóan	Helyben társulás keretében	Állami fenntartás ban	Más településen és pedig ...km	A szolgáltatás ellátatlan/ vagy nincs
KÖZNEVELÉSI és KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYI FELADATOK					
Óvodai nevelés	X				
Általános iskolai oktatás 1-4.				X (10km)	
Általános iskolai oktatás 5-8.				X(10km)	
KÖZOKTATÁSI SZAKSZOLGÁLATI FELADATOK					
Gyógypedagógiai tanácsadás				x (B.újfalú 40 km)	
Korai fejlesztés és gondozás				x (B.újfalú 40 km)	
Fejlesztő felkészítés				x (B.újfalú 40 km)	
Nevelési tanácsadás				x (B.újfalú 40 km)	
Logopédiai ellátás				x (B.újfalú 40 km)	
Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás				x (B.újfalú 40 km)	
Gyógytestnevelés				x (B.újfalú 40 km)	
GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOK					
Gyermejjóléti szolgáltatás		x			
Bölcsőde					x
Családi napközi					x
Iskolai napközi				X(10km)	
Házi gyermekfelügyelet					x
GYERMEKJÓLÉTI SZAKELLÁTÁSOK					
Családok átmeneti otthona				x	
TOVÁBBI KÖZZSZOLGÁLTATÁSOK, INTÉZMÉNYEK					
Közigazgatási szolgáltatás		x			
Közművelődési, kulturális szolgáltatás (kulturális központ, könyvtár)		x			
Közép- és felsőfokú oktatás (szakiskola, szakközépiskola, gimnázium, főiskola)				x (B.újfalú 40 km, Debrecen 70 km))	
Szociális alapszolgáltatások		x			
Gyermekevédelmi alapszolgáltatások		x			
Egészségügyi alapellátás (házi orvos, védőnői ellátás)		x			
Egészségügyi szakszolgáltatás (kórház, szakrendelő, házi-, gyermek-, és fogorvosi ellátás, mentőállomás)				x (B.újfalú 40 km,)	
Tudományos szolgáltatás				x (Debrecen 60	

				km)	
Rendvédelem (rendőrség)				x (Komádi 11 km)	
Katasztrófavédelem (Tűzoltóság, Polgári Védelem)				x (Komádi 11 km)	
Igazságszolgáltatás				x (B.újfalú 40 km)	
Foglalkoztatási szolgáltatás				x (B.újfalú 40 km)	
Sporttevékenység				x (Komádi 11 km)	

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TEIR rendszerből, a KSH adatgyűjtéséből és az önkormányzatnál fellelhető kimutatásokból gyűjtöttük. Azoknál a területeknél, ahol nem található az említett forrásokból adat, ott a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatokból indultunk ki.

Az önkormányzat számára a részletes esélyegyenlőségi terv elkészítéséhez a legszükségesebb adatok rendelkezésére álltak, azonban vannak olyan területei az esélyegyenlőségnek, ahol megmutatkozik az adatgyűjtés hiányossága, a mérési lehetőségek nehézsége. Ilyen területek a nők foglalkoztatottsága, az idősek infokommunikációs jártassága és a fogyatékos személyekkel kapcsolatos adatgyűjtések.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Míg korábban az öregkori szegénység volt a jellemzőbb, napjainkban a gyermekek szegénysége vált azzá. Egyre többen tartoznak a mélyszegények közé. Ők azok, akik folyamatosan csúsznak lefelé a lejtőn, s nincs számukra visszaút. A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott, örökérvényű definíciója.

Általában azokat a területi egységeket tekintjük mélyszegénység által sújtott településeknek, településrészeknek, ahol „a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.” (forrás: TÁMOP – pályázati kiírás)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A halmozottan hátrányos helyzetű, belső periferiának tekinthető Újiráz gazdaságában – természetföldrajzi adottságainak megfelelően – a mezőgazdaság játszik szinte kizárólagos szerepet, ez biztosítja a lakosság megélhetési forrását.

A település előregedő, magas a nyugdíjasok száma 2021-ben a lakosság közel 32%-a nyugdíjas, és de ez az arányszám az elmúlt 5 éves időszakban egy lassú csökkenő tendenciát mutat. Jövedelmi helyzetüket tekintve látható, hogy az átlagos öregségi nyugdíj összege jóval alacsonyabb, mint a megyei, illetve az országos átlag: a megyei átlagnak 46,86 %, az országosnak mindössze 39,90 %-a. Ugyanezt az arányszámokat tükrözi ha a foglalkoztatottak bruttó átlagbérét tekintjük.

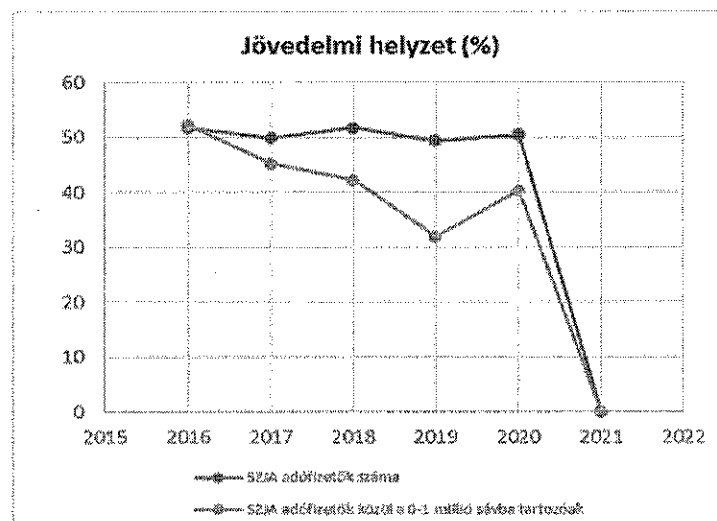
Összehasonlítva a megye más vagy a más régió adataival, láthatjuk, hogy Újiráz földrajzi adottsága, mezőgazdasági jellegű mivolta rányomja a bélyegét. A településen nincs olyan ipari termelés, amely jövedelemmel látná el a térséget és a települést. A regisztrált vállalkozások száma nem mutat jelentős fejlődést. Ugyanezt a képet tükrözi a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma. A legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, mely elsősorban közfoglalkoztatás keretében foglalkoztat.

A településen a lakásállományt megfigyelve azt tapasztaljuk, hogy évek óta stagnál, száma nem változik. Ez azt mutatja, hogy nincs a településen lakásépítés, nem történik felújítás, a lakások nagy része fél komfort fokozatú. Ez jól tükrözi a lakosság jövedelmi, vagyoni helyzetét, vagyis a megtermelt jövedelem a napi megélhetéshez elég, nem képződik megtakarítás, nem jut fejlesztésre.

Mindennek fényében megállapítható, hogy az Újiráz településen élők jövedelmi és vagyoni helyzete a megyei és az országos átlagnál alacsonyabb. Magas a nyugdíjasok aránya, a létminimum környékén élők száma. Nem véletlen, hogy Újiráz a 47 leghátrányosabb kistérségeinek egyik települése.

A jövedelmi viszonyokat mutatja a 3.1. számú táblázat, mely alapján megállapítható, hogy az elmúlt öt év átlagát tekintve az állandó népesség közel fele adófizető, ezen személyek szintén közel fele az 1 millió forint alatti jövedelemsávba tartozik.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	51,66	52,20
2017	49,91	45,16
2018	51,69	42,18
2019	49,33	31,91
2020	50,39	40,23
2021	0,00	0,00
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

6. sz. grafikon

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

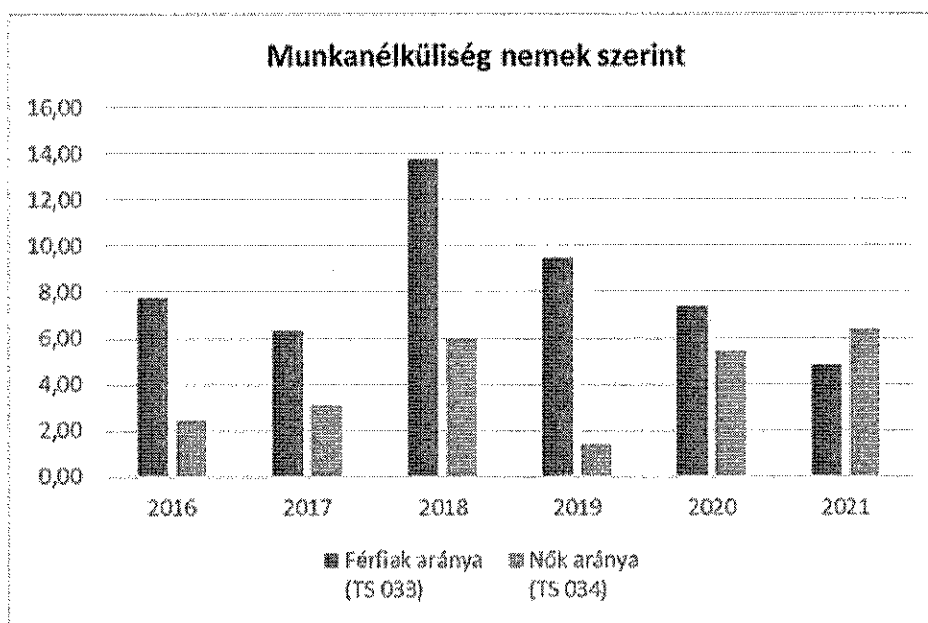
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Az adatokból látható, hogy a munkavállalási korú népességhez viszonyítva 2020-ban 5,61 % a nyilvántartott álláskeresők száma. Ez a szám 2016. óta stagnáló állapotot mutat, kivéve a 2018-as évet, amely 9,85%-os arányával kiugrik a többi év 5% körüli adatai közül. 2018 után azonban újra visszaállt az 5-6% körüli értékre. Ha ezt az arányt összehasonlítjuk a járási átlaggal (8 %), illetve a megyei átlaggal (8,15%) akkor 2016. évet figyelembe véve akkor azt tapasztaljuk, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma közel azonos. Ennek ellenére még mindig elmondható, hogy a

kistérséget, a települést a jelenleg érvényesülő gazdasági folyamatok erősen sújtják, nincsenek beruházások, kevés a termelő üzem, alacsony a foglalkoztatottság.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	7,74	2,42	5,08%
2017	6,29	3,11	4,70%
2018	13,73	5,96	9,85%
2019	9,46	1,36	5,41%
2020	7,38	5,41	6,40%
2021	4,83	6,38	5,61%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

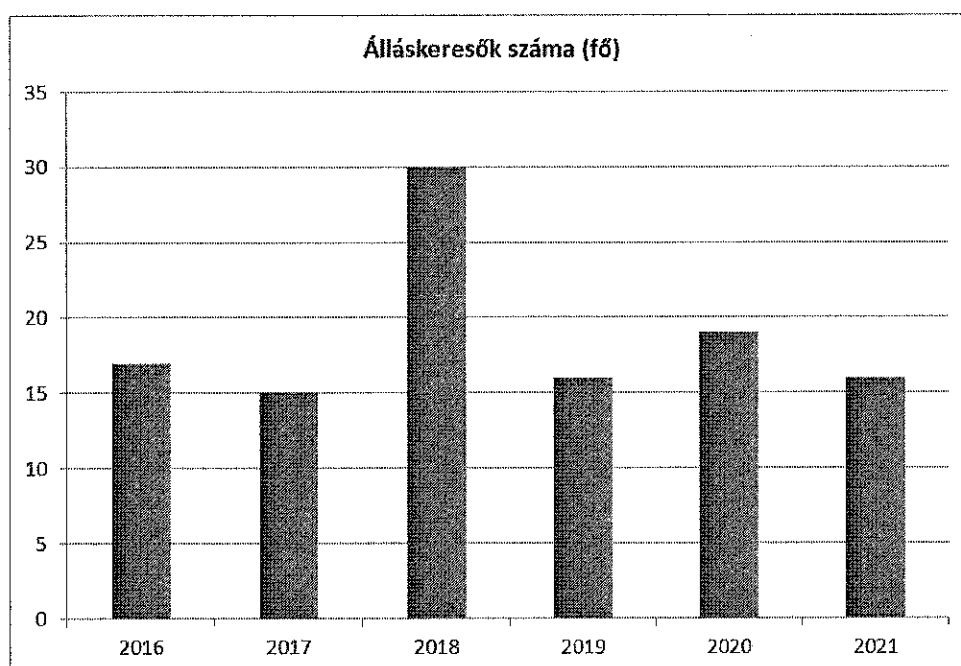
7. sz. grafikon

A nyilvántartott álláskeresők korcsoport szerinti megoszlása igen változatos képet mutat. Az egyes korcsoportokat tekintve az adathalmaz terjedelme 7 fő, átlaga 1-2 fő. Az alacsony lakosságszám, és ebből következően az alacsony munkanélküliek számának évenkénti változása nem mutat értékelhető tendenciát. Jellemző azonban, hogy a 30-45 év közöttiek és a 60 év felettiek között a regisztrált munkanélküliek aránya évről-évre emelkedik. Ők azok, aki általában nehezen veszik rá magukat, hogy a megváltozott munkaerő-piaci igények szerint képezzék magukat vagy egészen más szakmát tanuljanak. Így ezt a területet kiemelten kell kezelni a problémakezelés során

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	17	15	30	16	19	16
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	0,00	2,00	0,00	0,00	2,00
	%	5,88%	0,00%	6,67%	0,00%	0,00%	12,50%
21-25 év (TS 038)	Fő	3,00	4,00	4,00	0,00	0,00	1,00
	%	17,65%	26,67%	13,33%	0,00%	0,00%	6,25%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	1,00	2,00	0,00	1,00
	%	5,88%	6,67%	3,33%	12,50%	0,00%	6,25%
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	2,00	7,00	1,00	2,00	2,00
	%	11,76%	13,33%	23,33%	6,25%	10,53%	12,50%
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	2,00	3,00	1,00	3,00	1,00
	%	17,65%	13,33%	10,00%	6,25%	15,79%	6,25%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	1,00	1,00	2,00	4,00	3,00
	%	5,88%	6,67%	3,33%	12,50%	21,05%	18,75%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	2,00	5,00	1,00	2,00	1,00
	%	23,53%	13,33%	16,67%	6,25%	10,53%	6,25%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	1,00	1,00	3,00	2,00	1,00
	%	0,00%	6,67%	3,33%	18,75%	10,53%	6,25%
56-60 év (TS 045)	Fő	2,00	0,00	2,00	1,00	2,00	0,00
	%	11,76%	0,00%	6,67%	6,25%	10,53%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	2,00	4,00	5,00	4,00	4,00
	%	0,00%	13,33%	13,33%	31,25%	21,05%	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

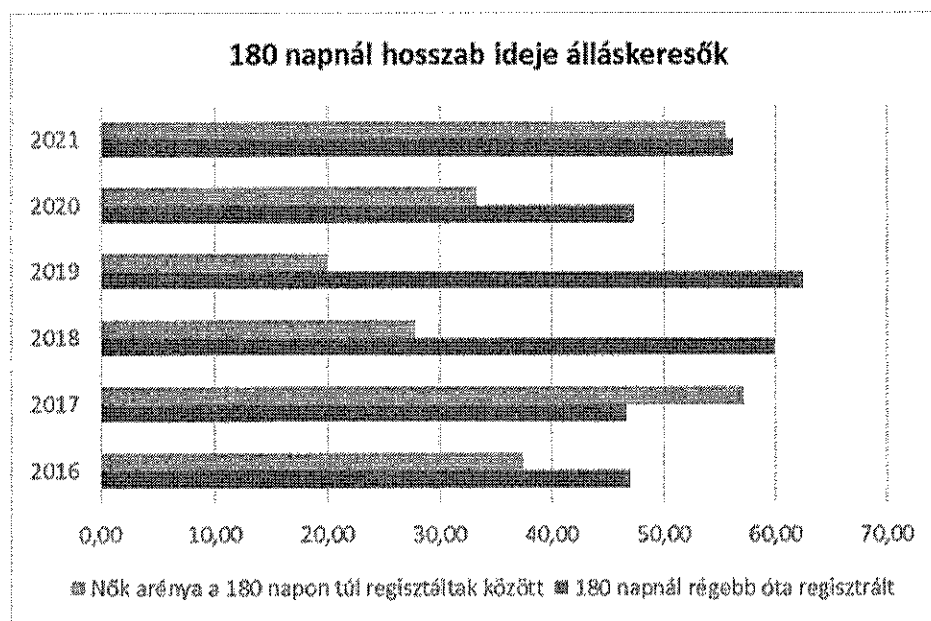

8. sz. grafikon

Az alábbi táblázatból és grafikonról jól kiolvasható, hogy a nyilvántartott munkanélküliek közel fele tartós munkanélküli. A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők/registrált munkanélküliek esetében a nemek szerinti megoszlásra vonatkozó adatok szerint a nők száma 2018 óta növekvő tendenciát mutat, de ebből releváns következtetés ez az alacsony értékek (3-4 fő) miatt nem vonható le.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	47,06	37,50
2017	46,67	57,14
2018	60,00	27,78
2019	62,50	20,00
2020	47,37	33,33
2021	56,25	55,56

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

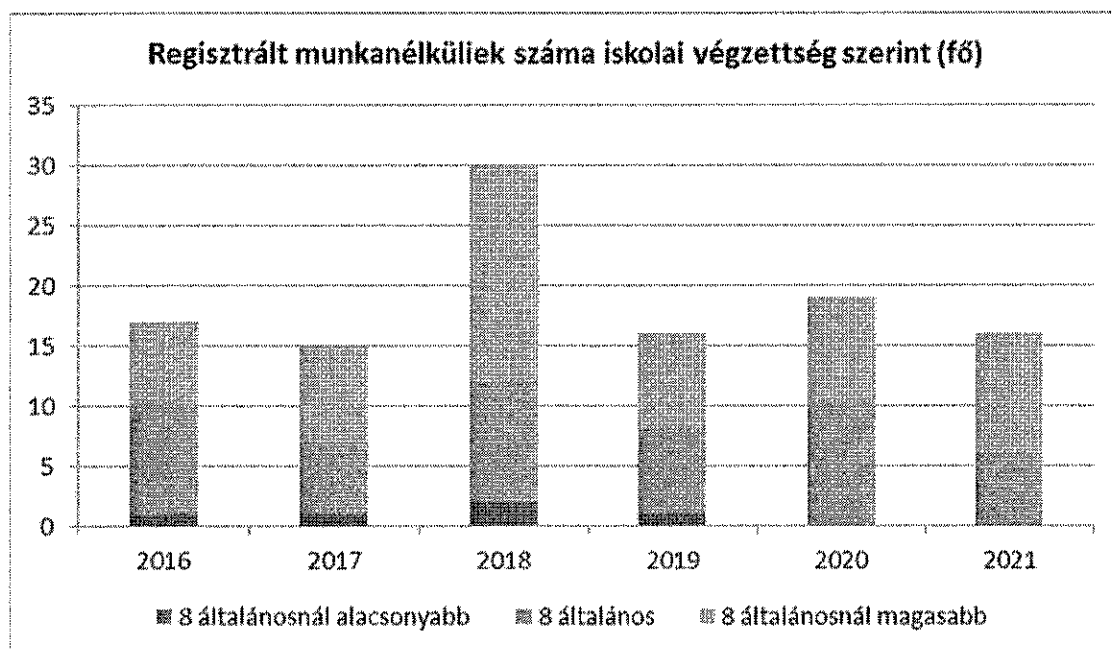
9. sz. grafikon

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A településen általánosságban elmondható, hogy a 15 éves és idősebb lakosság körében nem számottevő azoknak a száma, akik nem fejezték be az általános iskolát. Ha megfigyeljük a 2001. népszámlálási adatokat, akkor a lakosság 20,7 %-a mondta, hogy nem rendelkezik 8 általános végzettséggel. Ha a nyilvántartott álláskeresőik között figyeljük meg az iskolai végzettség szempontjából az alacsony iskolai végzettségűek számarányát ugyanezt tapasztaljuk. A 8. általános iskolai végzettségű, illetve annál magasabb iskolai végzettségűek aránya az nyilvántartott álláskeresőik körében közel azonos, sőt azt lehet látni, hogy a magasabb végzettségűek aránya még magasabb. A munkaerő-piaci hátrányokkal küzdők körében ennek megfelelően a versenyképes szakképzés, átképzés megszerzése lehet a cél. Az önkormányzatnak a feladata, hogy a képzésszervezőkkel ez irányú kapcsolatfelvételt kezdeményezzen.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresőik száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	17	1	5,88%	9	52,94%	7	41,18%
2017	15	1	6,67%	6	40,00%	8	53,33%
2018	30	2	6,67%	10	33,33%	18	60,00%
2019	16	1	6,25%	7	43,75%	8	50,00%
2020	19	0	0,00%	10	52,63%	9	47,37%
2021	16	0	0,00%	6	37,50%	10	62,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

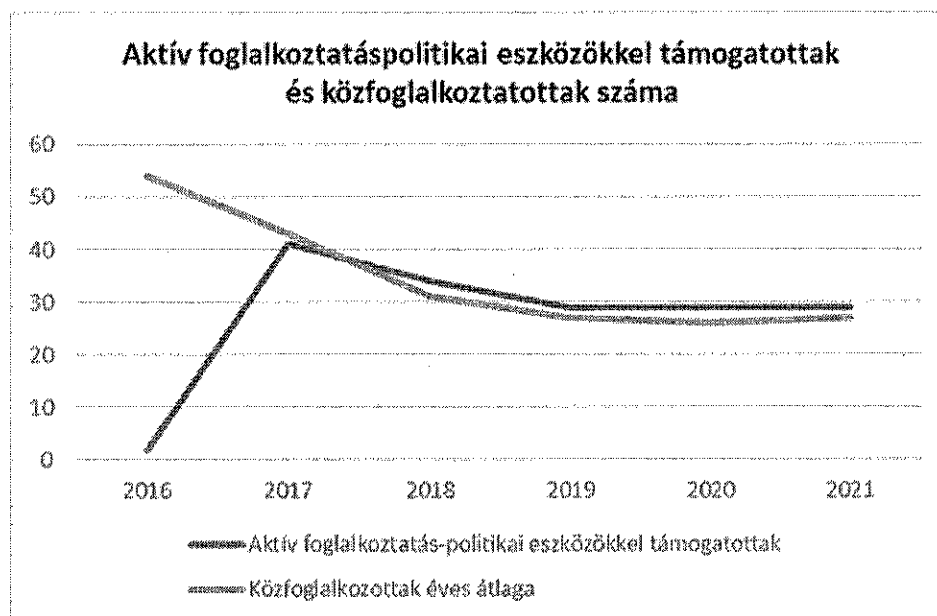
10. sz. grafikon

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A településen a közfoglalkoztatásban résztvevő személyek száma évről évre csökken. Az aktív korú lakossághoz képest 2021-ben 11%-os arányt mutat.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	2	54
2017	41	43
2018	34	31
2019	29	27
2020	29	26
2021	29	27

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

11. sz. grafikon

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A helyi munkalehetőségek alakulásának tendenciái, illetve a munkaerő számának és állásnélküli munkaerő számának alakulása erősen nyitott ollót mutat. A regisztrált vállalkozások száma a településen ugyan enyhe emelkedést mutat, ez nem vonja maga után a foglalkoztatottság növekedését. A vállalkozások elsősorban mezőgazdasági jellegűek, amelyek önmagukat,

esetlegesen 1 fő alkalmazottat foglalkoztatnak. Ezt támasztja alá a kiskereskedelmi és vendéglátóhelyek stagnáló, alacsony száma. A településen nincs ipar. A legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat. Az önkormányzat helyi adóbevételei nem nyújtanak arra fedezetet, hogy az önkormányzat saját erőből beruházásokat eszközöljön. Erre csak pályázat útján és akkor is önerőalap-támogatás elnyerése után van lehetőség.

Ha a település munkaerő-piaci helyzetének a közlekedési lehetőségekkel való összefüggéseit tekintjük át, akkor azt láthatjuk, hogy az nem túl rossz, de a legközelebbi város (Komádi 11 km) 15 percnyi, a Kistérségi Központ (Berettyóújfalu 40 km) 45 perc távolságra van, a megyeszékhely 75 percnyi megközelíthetőségre. Autóbusszal, autóval mindegyik település elérhető, a járatok száma kielégítő. Vasútvonal közvetlenül nincs. A főváros azonban messze 227 km-re, 3 órányi autóval, tömegközlekedéssel 4,25 órányi távolságra van. Ez a távolság rányomja bélyegét a településre, de nemcsak a településre, hanem a kistérségre is. Hiába van közel a kistérség központja, sajnos a gazdasági válság begyűrűzött, a recesszió miatt ott is sorra zártak be a termelőüzemek, megszűntek a vállalkozások. A településről az aktív korú lakosság addig a kistérségi központba járt el dolgozni.

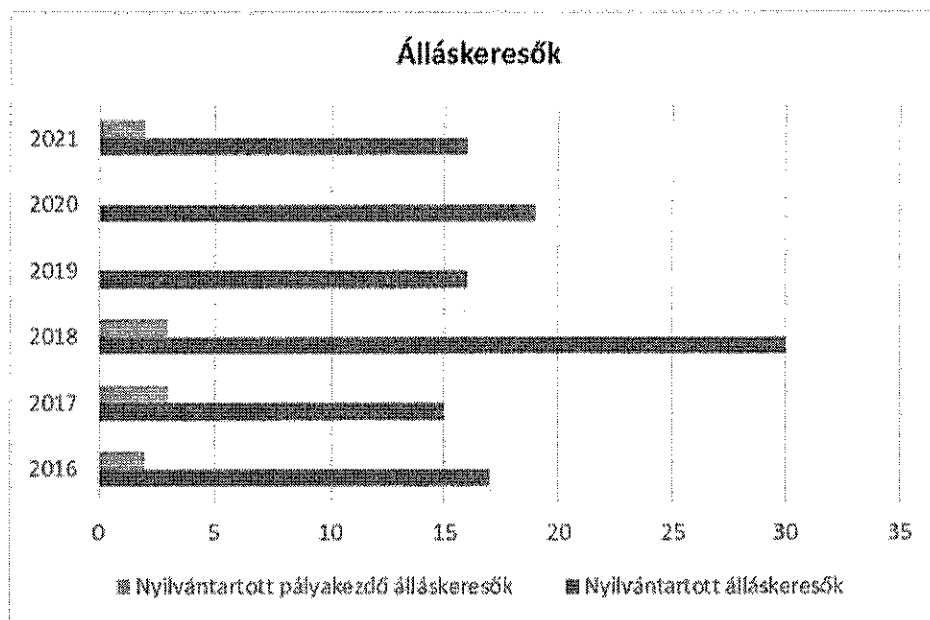
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Tábla: 3.2.6.

A munkaerő-piacra való átmenetet megkönnyítő programok helyben nem érhetőek el, csak a közeli kistérségi központban. A pályakezdő álláskeresők száma alacsony, az elmúlt 6 év átlagában nem éri el a 2 főt, de ez elsősorban a fiatalok alacsony számának és azok elvándorlásának köszönhető.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	17	2
2017	15	3
2018	30	3
2019	16	0
2020	19	0
2021	16	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

12. sz. grafikon

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Szintén a közeli kistérségi központban található a munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek, a felnőttképzési és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások, ezek helyben nem elérhetőek.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A települési önkormányzat a közfoglalkoztatás keretében igyekszik a mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatását elősegíteni.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Újiráz településen nincs jelen a hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, ennek ellenére tovább kell erősíteni a mélyszegénységben élők és romák pozitív diszkriminációját.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésére a közeli városban, Komádiban induló, elsősorban ott is pályázati forrásfokból szervezett, illetve a munkaügyi központ által szervezett képzéseken van lehetőség. A digitális tartalmakhoz való hozzáférés ingyenesen a település lakói számára a helyi könyvtárban biztosított. A településen a háztartások nagy része rendelkezik interneteléréssel.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást, gyermekek otthongondozási díját, ápolási

díj, illetve a képviselő-testület – törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást állapíthat meg.

Egyes szociális rászorultságtól függő **pénzbeli** ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

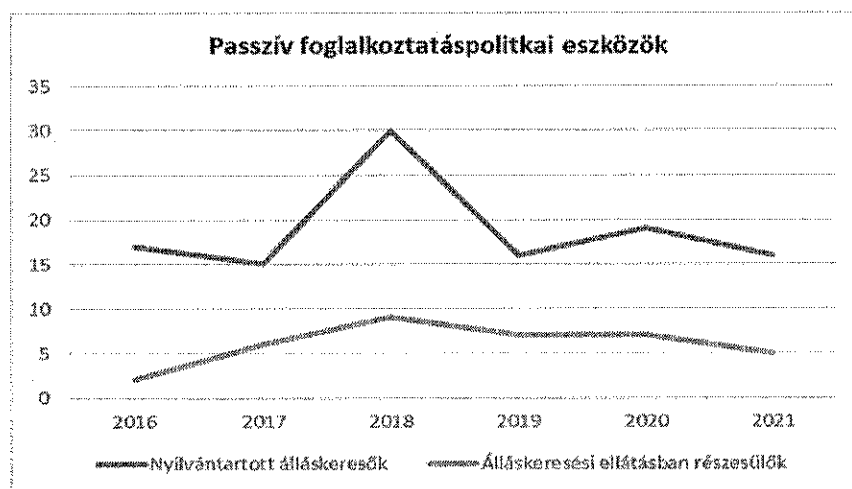
Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Újiráz Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi szociális ellátásokról és a gyermekek védelmével összefüggő pénzbeli és természetben nyújtott ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások helyi szabályairól szóló 7/2011.(IV.12.) önkormányzati rendeletében szabályozza a pénzbeli és természetbeni települési támogatások körét és a jogosultság feltételeit.

Pénzbeli szociális ellátásként a településen aktív korúak ellátása, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, beiskolázási segély nyújtható.

A természetben nyújtott szociális szolgáltatások közé a lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, köztemetés, közgyógyellátás tartozik.

Az aktív népességhez viszonyítva az álláskeresői ellátásban részesülők száma igen alacsony, 2016-ban 2 fő, és a megelőző években is 1-2 fő volt. 2016-ot követő években növekedés figyelhető meg, 2018-ban 9 fő, de ezt követően újra csökken a szám, 2021-ben már csak 5 fő. A településen a nyilvántartott álláskereső átlagosan mintegy 30-35 %-a volt jogosult álláskeresői ellátásra, melynek emelkedését láthatjuk, viszont az is igen alacsony szám. A 11. tábla adatsora az álláskeresői járadékra jogosultak alakulásáról ad képet a nyilvántartott álláskereső vonatkozásában. A két tábla azt mutatja meg, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e a munkaügyi szerv támogatásaihoz. A számok azt jelzik, hogy a településen a munkájukat elvesztettek mindössze 1/3-a jogosult a támogatásra a munkaügyi szerv részéről. Ez arról árulkodik, hogy a foglalkoztatásuk rövid időre történik, nem szerzik meg a szükséges időt a támogatások igénybeviteléhez. Ez a terület beavatkozást igényel, törekedni kell a hosszabb távú foglalkoztatás elősegítésére.

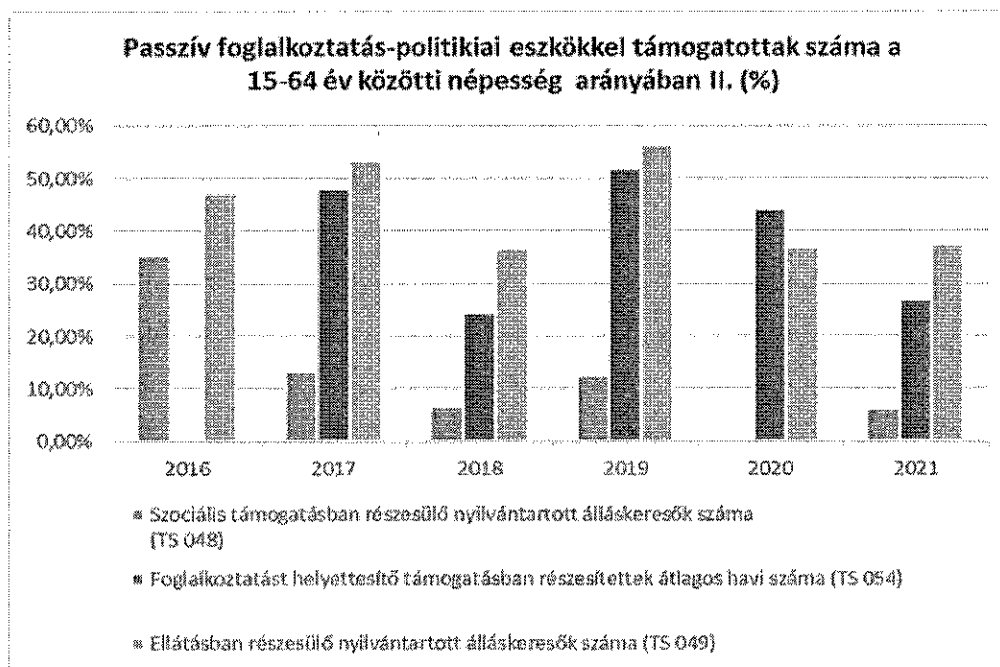
13. sz. grafikon

A következő adatsor azt jelzi, hogy a településen a szociális támogatás és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen

Látható, hogy a szociális támogatásban részesülők száma nagyon alacsony, éveken át 1-2 főt jelent, míg a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma 7-8 fő között mozog, 2021-re már csak 4 fő. A nyilvántartott álláskeresők között az ellátásban részesülők száma igen változó képet mutat, a 2018-as 11 fő után csökken, 2021-re 6 fő, ami 37,5%.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	6	35,29%	0	0,00%	8	47,06%
2017	2	13,33%	7	48,07%	8	53,33%
2018	2	6,67%	7	24,33%	11	36,67%
2019	2	12,50%	8	51,81%	9	56,25%
2020	0	0,00%	8	44,16%	7	36,84%
2021	1	6,25%	4	26,88%	6	37,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

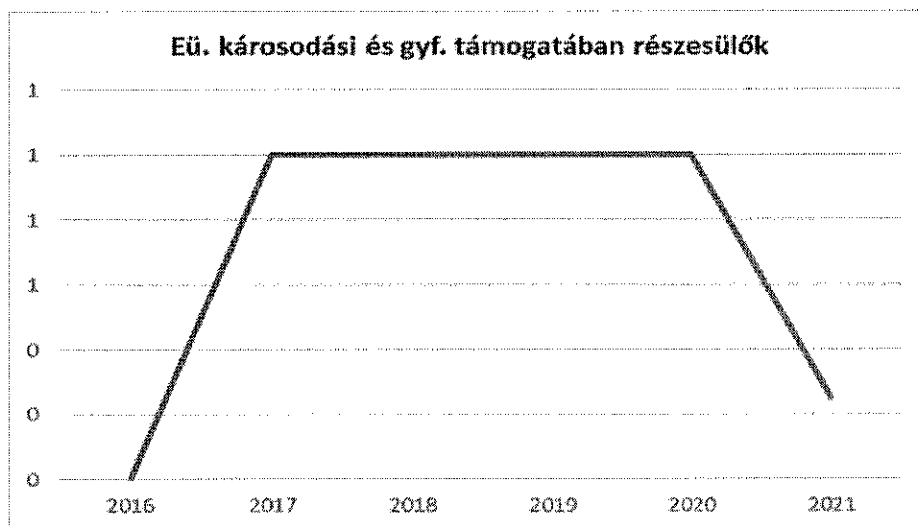
14. sz. grafikon

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma 2020-ban 0 fő, azt megelőző években 2017 és 2019 között 1-1 fő volt. Ez az ellátási forma nem jellemző a település lakosai körében.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	1
2018	1
2019	1
2020	1
2021	0

Forrás: TeIR, KSH

15. sz. grafikon

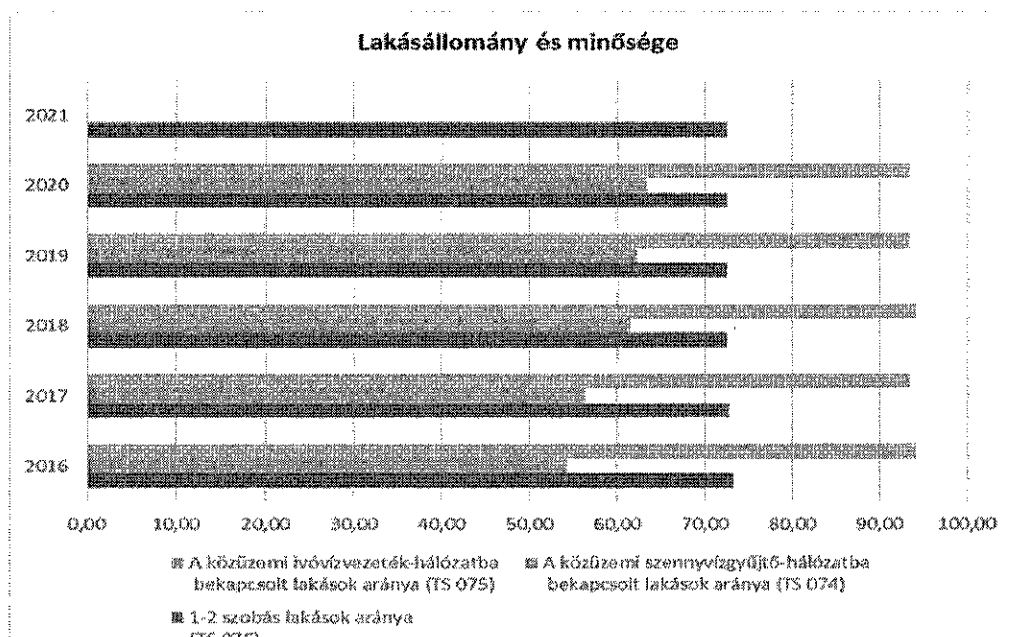
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	273	0	0,00	73,26	54,21	94,14
2017	275	2	7,27	72,73	56,36	93,45
2018	273	0	0,00	72,53	61,54	94,14
2019	273	0	0,00	72,53	62,27	93,41
2020	273	0	0,00	72,53	63,37	93,41
2021	273	0	0,00	72,53	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

16. sz.grafikon

A lakásállomány a községben 2012-2015-ig 274 lakás, 2016-ban 273 lakás. 2017-ben 2 új lakás épült a községben, de az összlakásszám 2018-tól 2021-ig továbbra is változatlanul 273 lakás. A lakások közel háromnegyede 1-2 szobás lakás, és közel kétharmada a közüemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakás, 18 lakás kivételével mindegyik bekapcsolódik a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba is.

a) bérlakás-állomány; b) szociális lakhatás; c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs a településen bérlakás-állomány, nincs szociális lakhatás és nincs egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan.

d) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a

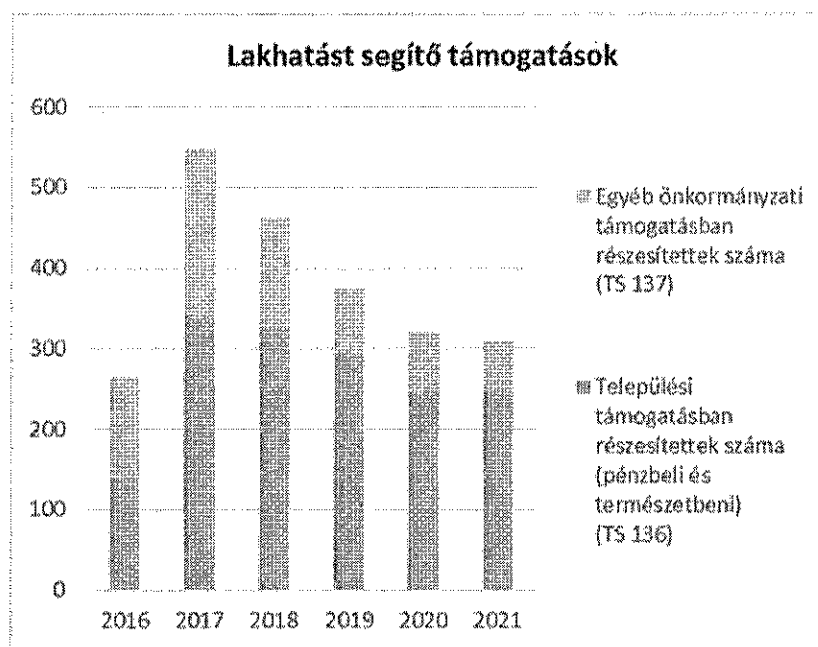
csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. Mint az jól látható évről évre ugyan csökken a támogatást igénybevevők száma, de még mindig több mint a lakosság 50%-a részesül ebben, és mivel ez a fajta támogatás általában háztartásonként adható, így ez a szám akár jelentheti azt is, hogy a teljes lakosság részesül valamilyen lakhatást segítő támogatásban. Ez arról tanúskodik, hogy a településen a háztartások egyre kevesebb jövedelemből élnek, nő az elszegényedés, egyre több háztartásnak okoz gondot a lakhatáshoz kapcsolódó költségek kifizetése.

Mindez távlatokban a település jövedelmi és vagyoni helyzetéről is képet mutat

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A település nincs hajléktalan személy, de egyre több háztartást kapcsolnak ki a hálózatról, vagy szerelnék fel előre fizetős mérőórát a közszolgáltatók.

Településen nincs külterületen élő lakos. A község egész területe vegyes mezőgazdasági, falusias jellegű övezetbe tartozik. Közszolgáltatások tekintetében a település jól kiépített, mindenki számára hozzáférhető: kiépített az elektromos hálózat, a gázhálózat, a vezetékes ivó- és szennyvízhálózat, szilárdhulladék szállítás. Közösségi közlekedést tekintve helyi tömegközlekedés nincs, helyközi közlekedést a Dél-alföldi Közlekedési Központ biztosítja. A járatok sűrűsége megfelelő, a közeli kistérségi központot és a vármegyeszékhely elérése biztosított, köszönhetően a 47. számú fő közlekedési útvonalnak, mely áthalad a településen.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	140	124
2017	341	206
2018	325	136
2019	293	81
2020	244	76
2021	244	64
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

17. sz. grafikon

e) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A település nincs hajléktalan személy, de egyre több háztartást kapcsolnak ki vagy szerelnek fel előre fizetős mérőórát a közszolgáltatók.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Településen nincs külterületen élő lakos. A község egész területe vegyes mezőgazdasági, falusias jellegű övezetbe tartozik. Közszolgáltatások tekintetében a település jól kiépített, mindenki számára hozzáférhető: kiépített az elektromos hálózat, a gázhálózat, a vezetékes ivó- és szennyvízhálózat, szilárdhulladék szállítás. Közösségi közlekedést tekintve helyi tömegközlekedés nincs, helyközi közlekedést a Dél-alföldi Közlekedési Központ biztosítja. A járatok sűrűsége megfelelő, a közeli kistérségi központot és a vármegyeszékhely elérése biztosított, köszönhetően a 47. számú fő közlekedési útvonalnak, mely áthalad a településen.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen nincsenek telepek, szegregátumok, így ez a pont nem releváns a településen.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Tábla:3.6.1.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés során az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,

- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Egy adott település egészségügyi ellátórendszerének kihasználtságát nagymértékben befolyásolja a lakosság korösszetétele. A kor előre haladtával természetesen egyre gyakrabban jelentkeznek a különböző egészségügyi problémák, amelyek megterhelik az alapellátást és erre az egészségügyi, valamint a szociális ellátórendszernek is fel kell készülnie. A község demográfiai helyzetét jellemző tendenciákat már tárgyaltuk, így itt nem kívánunk erre külön kitérni.

A településen 1 fő háziorvos látja el a felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatást, valamint az iskola-egészségügyi ellátást. A település lakosságszámát tekintve ez megfelelő, a rászorulóknak igénybe tudják venni az ellátást. Fogorvos nincs a településen, de a közeli Komádiban elérhető a szolgáltatás, mely 11 km-re helyezkedik el Újiráztól. A védőnői ellátás is adott, igaz, hogy egy héten 2 nap van a községben a védőnő, de a gyermeklétszámot tekintve ez elégséges, ez idáig nem okozott problémát.

A legközelebbi mentőállomás Berettyóújfaluban, illetve Komádiban találhatóak. Az előbbi 40, míg az utóbbi 10 km-re található a településtől. A településen egy gyógyszertár működik szerdai napok kivételével minden nap, azonban megközelíthetősége nem akadálymentesített. Éjszakai gyógyszertár Berettyóújfaluban van.

A járóbeteg-szakellátás a településtől a 40 km-re fekvő Berettyóújfaluban működik.

A háziorvosi ügyeleti feladatokat az önkormányzat 2021. júniusáig a Komádi központtal a Komádi Központi Háziorvosi Ügyelet keretében látta el. 2021. július 1-től az Országos Mentőszolgálat közreműködésével folyt a szolgáltatás, majd 2023. február 1-től mint állami feladatot az OMSZ önállóan végzi.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyógyszertárak és főgyógyászati szolgálatok száma (TS 110)	Közföldgyógyászati igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	1	0	0,00
2017	1	0	0	1	26	1,12
2018	1	0	0	1	28	2,00
2019	1	0	0	1	29	0,75
2020	1	0	0	1	47	0,00
2021	1	0	0	1	30	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar

- b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzájárulás

A prevenció és szűrőprogramokon kisgyermekkorban a védőnői szolgálaton keresztül, illetve a házi gyermekorvosi szolgálaton keresztül vehetnek részt a gyermekek. Később, az óvodai nevelés körében mind a kisgyermekes szülők, mint a gyermekek rendszeres prevenciót erősítő programokon tanulhatják a megelőzés módszereit. A fiatalok az oktatási intézményekben, a felnőttlakosság helyi promóciók keresztül jutnak információhoz a megelőző, szűrőprogramokról, melyeken való részvételt az önkormányzat támogatja.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő, rehabilitációs szakellátást a területileg illetékes Berettyóújfalui Kórház biztosít a lakosok számára. Itt meg lehet említeni, hogy a településen az idősek bentlakásos gondozását szolgáló idősek otthona is működik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésben a jogszabályi előírások betartása mellett fokozott figyelmet szentelnek az egészséges táplálkozásnak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sportprogramokhoz a helyi óvoda, az iskolás korúak számára a környező települések nevelési-oktatási intézményei biztosítanak hozzáférést. A lakosság legközelebb sportlétesítményt a szomszédos Komádi településen találhatnak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások – étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás – ellátása.

A lakosok részére a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat elsősorban a Dél-Bihari Szociális Szolgáltató Központ nyújtja. A Központ további 5 társult településen (Újiráz, Furta, Magyarhomorog, Körösszakál, Körösszegapáti) szolgáltató, Újirázon Idősek nappali ellátása, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás érhető el.

A településen 2-3 fő él, akik igazán mélyszegénységben élnek. Számukra az önkormányzat nyújt létfenntartásukhoz szükséges segítséget, úgy mint lakhatás, tüzelőanyag, élelmiszerek. A róluk való gondoskodás egy folyamatos intézkedést igénylő probléma.

g) drogrevenenciós szolgáltatások;

Drogrevenenciós szolgáltatások helyben nem elérhetőek.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtásakor kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányos megkülönböztetés és az egyenlő bánásmód követelményeinek megtartására. A településen ezen követelmények megsértése miatt kialakult probléma nem jelentkezik.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül fontos szempont a hátrányos társadalmi csoportok tárgyilagos értékelésen alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányuló előnyben részesítése úgy, hogy az ennek érdekében tett intézkedések ne sértsenek alapvető jogot, ne biztosítsanak feltétlen előnyt és ne zárják ki az egyéni szempontok mérlegelését.

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása

- a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nincs	2 504	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A község gazdag kulturális értékekben és fontos feladatának tartja a kultúra és a kulturális értékek ápolását, fejlesztését. A közművelődési feladatokat jelenleg egy intézmény a Művelődési Ház és Könyvtár biztosítja.

A társadalmi önszerveződés és öngondoskodás egyik legfontosabb alapját adja az erős civil társadalom. A közösségi eseményeknek fontos szerepük van az előítéletek csökkentésében. A településen jelenleg egy alapítvány működik, az Újiráz Szülőfalunkért Alapítvány. Az alapítvány elsődleges célja a község kulturális életének fellendítése és a hagyományörzés. Ennek keretében minden évben megrendezésre kerül az Újirázi Falunap és Búcsú rendezvény, mely méltán híres Hajdú-Biharban és a szomszédos vármegyékben is. A hagyományörző és kulturális programok mellett a közösségi élet fejlődését segítő szórakoztató előadások is helyet kapnak a kétnapos rendezvényen.

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Újiráz alacsony lélekszámú település lévén a közösségi együttélés kevés konfliktussal jár. A felmerülő problémák gyorsan és hatékonyan kezelhetők egyszerű helyi eszközökkel.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A helyi közösségi szolidaritás fentiekből következően igen erős, jellemző megnyilvánulására példa egy 2022-ben krízishelyzetbe került család megsegítése érdekében kialakult gyors összefogás, adakozás, együttgondolkodás.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Újirázon élő nemzetiségekre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre, alacsony számú roma nemzetiségű lakos él a településen.

- e) helyi lakossági önszervezések.

Helyi szervezeti formában működő szervezések a katolikus egyházközség, a Újiráz Szülőfalunkért Alapítvány.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma népességre vonatkozóan kevés hivatalos adat áll rendelkezésünkre. A népszámlálási adatok azért megbízhatatlanok, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát romának. A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb. Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piacgazdasági átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség.

A munkaerő piaci helyzet szempontjából a munkanélküliség a roma származású embereket nagyobb mértékben sújtja. A jövedelmi helyzet igen polarizált, az egyik oldalon nyomor észlelhető, a másik oldalon, ami a ritkább, átlagon felüli anyagi helyzetet. Sajnos a családok jövedelmeik felhasználásakor nélkülözik a tervszerűséget. Kiadásaik rendre meghaladják bevételeiket. Lakásviszonyaik az átlagosnál rosszabbak.

A településen található szegregált lakókörnyezet jelenleg nincs.

Nemzetiségi önkormányzat nem működik a településen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen nincsenek képzési, továbbképzési lehetőségek	A közeli településeken induló képzések figyelése, lakosság tájékoztatása
Mélyszegénységben élők létfenntartási problémáit kezelni kell.	A mélyszegénységben élők folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén segítségnyújtás.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Általános iskolások helyzete

Az általános iskolai tanulók számát tekintve elmondható, hogy nagyon kevesen vannak. A 2012-es 2013-as tanévben a korábbi 13 fős tanulói létszám után nem indultak osztályok. A szülők jellemzően Vésztőre, Szeghalomra, Komádiba vagy Csökmőre viszik át gyermekeiket oktatási intézményekbe.

Ez a csökkenő tanulói létszám – az újírázi lakosú tanulók esetében vizsgálva – is alátámasztja, a bevezetésben megállapított Újírázra vonatkozó népességcsökkenést, a település előregedését.

Bár a hátrányos helyzetű tanulók száma alacsony, de a járási arányokat nézve tükröződik a település egészére korábban már megállapított jövedelmi és vagyoni helyzetet tekintve, hogy a családok közel a fele küzd valamilyen megélhetési nehézséggel.

A szülők a rendelkezésre álló erőforrások alapján meghatározzák a gyermeket körülvevő világot. Az alacsony iskolai végzettség, munkanélküliség, jövedelmi szegénység összefüggései, egymást erősítő folyamat (hatás). Azok a családok, akik kevés erőforrással rendelkeznek (alacsony iskolai végzettség, munkanélküliség, alacsony jövedelmi-fogyasztási szint), gyermekeik számára is csak egy szűkített létet tudnak biztosítani. Ez az „induló” hátrányos társadalmi helyzet meghatározza a gyermek iskolai teljesítményét és jövőbeni lehetőségeit.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik.

A 8. osztályt eredményesen befejezettek tekintetében elmondható, hogy valamennyi tanuló befejezi az általános iskolai tanulmányait, de sajnos nem ezen a településen. A továbbtanulási mutatók is megfelelőek, hiszen az intézmény valamennyi 8. évfolyamot eredményesen befejezettek tovább is tanul valamilyen középfokú oktatási intézményben.

A rossz anyagi körülmények enyhítésére, az e körülmények miatt hátrányt szenvedő tanulók segítésére elsősorban az önkormányzathoz fordulnak a szülők. Az iskola a támogatások igénylésekor segítheti a szülőket pedagógiai javaslatlétellel.

Ilyen támogatások a beiskolázási segély mellett az átmeneti segély pl. gyógyszerre, ruhaadományok szétosztása, élelmiszeradomány évente 2-3 alkalommal, ügyintézésben segítség (ingyenes telefonálás biztosítása).

Középiskolás diákok esélyegyenlősége

A településen nem működik középfokú oktatási intézmény.

Az az általános tendencia, hogy a szociálisan nehezebb körülmények között élő családok gyermeki közül kevesebben kerülnek be a hosszabb időtartamú és továbbtanulást előkészítő gimnáziumi képzésbe, itt is érvényesül.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	239	282	521	45,87%	54,13%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			14	2,69%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	34	38	72	6,53%	7,29%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	5	6	11	0,96%	1,15%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a

Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

Oktatási, nevelési intézmények kapcsán jelentős változás történt az elmúlt időszakban.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szabályozása több ponton kitér a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulókkal való megkülönböztetett, esélyegyenlőségüket elősegítő bánásmódra. A hátrányos helyzetű (HH), a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek/tanulók esélyegyenlőségének elősegítése tehát jogszabályi kötelezettsége a köznevelési intézményeknek. Mindezen túl is lehetséges azonban további, esélyegyenlőséget javító tevékenységek végzése. Ilyen volt például – az önkormányzati fenntartás idején – az integrációs felkészítést elősegítő pályázatokon való rendszeres részvétel, illetve az elnyert támogatásokból megvalósított programok sora, vagy ilyenek voltak egyes, hasonló célú, európai uniós pályázatokon való sikeres részvétel. Megemlíthetjük még az önkormányzat egyéb más segítségnyújtását, például a nyári táborok támogatására vagy a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elért tanulók elismerésére. De itt érdemes szólni arról is, hogy a felsőoktatásban tanuló, szociálisan rászoruló újrászó fiatalok támogatása érdekében az önkormányzat kezdettől fogva csatlakozott a **Bursa Hungarica** Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz, ennek keretében évente több fiatal részesülhet támogatásban.

Újirázon 2019. óta nincsenek védelembe vett, illetve 2020. óta nincsenek veszélyeztetett kiskorú gyermekek.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	4	0
2018	4	0
2019	0	2
2020	0	0
2021	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A településen a gyermekek helyzete nem mondható rossznak. Köszönhető ez a település falusias mivoltának, a kisebb közösségben hamarabb feltáruznak a problémák, a közösségben még megvan az egymásra figyelem ösztöne. A kedvezőtlen gazdasági folyamatok, az elszegényedés itt is érezteti hatását. Legnagyobb hátrány a helyi oktatási intézmény hiánya.

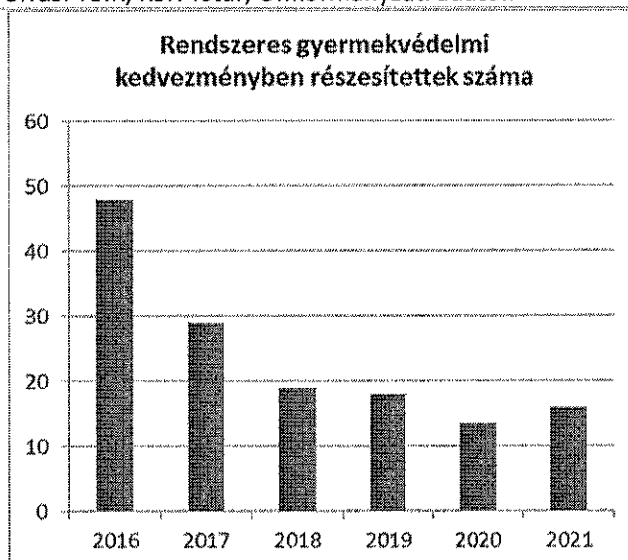
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2018 óta átlagosan 17 fő, mely lassan, a gyermeklétszámmal együtt csökken. Néhány évvel korábban, azonban magasabb volt az arány, hiszen, amíg 2016-ban a 0-14 éves korosztály száma 74 fő volt és a gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 48, addig a 2019-es adatok szerint a 0-14 éves korosztályba tartozó 72 gyermek közül már csak 18 fő részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	48
2017	29
2018	19
2019	18
2020	14
2021	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

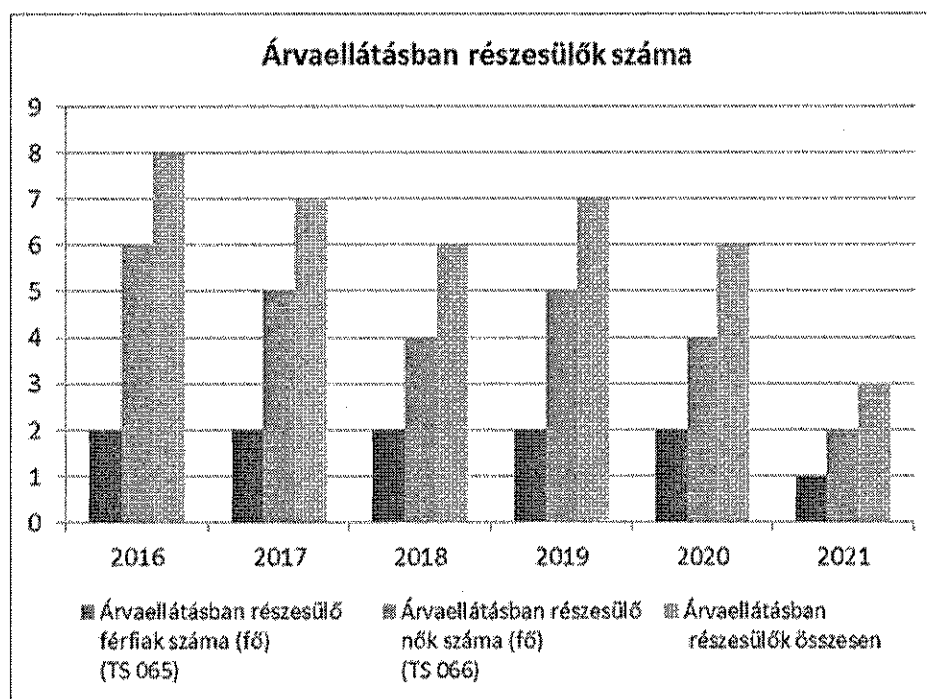

18. sz. grafikon

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A településen a gyermekek 100%-a minden évben iskola- illetve óvodakezdési támogatásban részesül. Minden gyermek kap ingyenes mikuláscsomagot decemberben, illetve a gyermeknap alkalmából rendezett programon ajándékot és egész napos ellátást. Az árvaellátásban részesülők száma a településen nem jelentős, és ez a szám is évről évre csökken, 2021-ben már csak 3 fő részesül ebben az ellátásban.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	2	6	8
2017	2	5	7
2018	2	4	6
2019	2	5	7
2020	2	4	6
2021	1	2	3
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

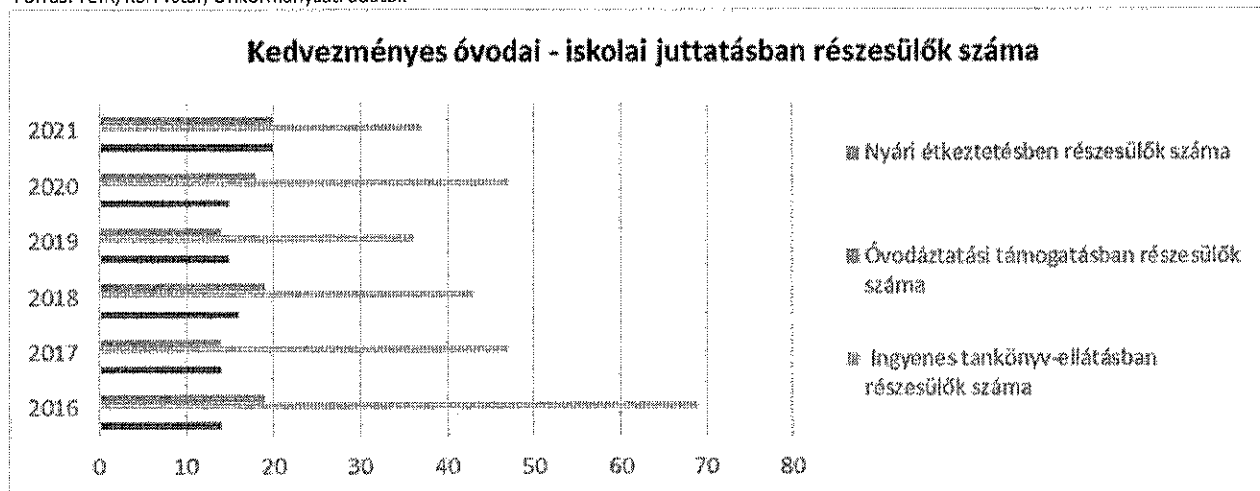
19. sz. grafikon

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A 2010-től az önkormányzat pályázik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szünidei gyermekétkeztetéséhez elnyerhető állami támogatásra, aminek eredményeként a gyermekek ingyen ebédelhettek az iskolai szünidőben. A tankönyv minden tanuló számára Kormányzati döntés alapján ingyenes, így az ingyenes tankönyvellátásban részesülők számának nincs relevanciája. Az óvodáztatási támogatásban minden óvodás korú gyermek részesül a településen.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	14	0	0	69	19	n.a.
2017	14	0	0	47	14	n.a.
2018	16	0	0	43	19	n.a.
2019	15	0	0	36	14	n.a.
2020	15	0	0	47	18	n.a.
2021	20	0	0	37	20	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

20. sz. grafikon

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Nem releváns

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nem releváns

4.2 Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői ellátás félállásban kerül ellátásra a településen, a védőnő heti 8 órában látja el a feladatokat a Csökmő-Újiráz közös védőnői körzetben. A 0-3 és a 0-14 éves kor közötti gyermekek száma kistérség lévén a fenti adatokból is láthatóan nem magas, így a védőnői ellátás a félállásban történő ellátása nem okoz gondot.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	19	19
2017	1	22	22
2018	1	20	20
2019	1	21	21
2020	1	19	19
2021	1	20	20
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Gyermekorvosi gyógyító ellátást a felnőtt házi orvos (vegyes praxisban) végzi a településen. Gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés a közeli kistérségi központban, a 40 km-re lévő Berettyóújfaluban érhető el.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Bölcsőde és családi napközi ellátás jelenleg nem működik a településen. A 0-7 éves korú lakosság száma 2022-ben 32 fő, az óvodás korosztály részére az óvodai nevelést a helyi óvodában biztosítják.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti szolgáltatást az önkormányzat kistérségi társulás kertében gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és

gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat a településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekek napközbeni ellátását a helyi óvoda által biztosítja a település. A községben bölcsőde és oktatási intézmény nem működik elsősorban az alacsony gyermeklétszám miatt.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelmi feladatokat a jegyző, mint gyámhatóság, illetve a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként a gyermekjóléti szolgálat, a védőnő, a házi orvos, az oktatási és nevelési intézmények vezetői intézményeik útján látják el.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben a jelzőrendszer tagjai igyekeznek az elérhető szolgáltatásokat rövid időn belül a rászoruló részére elérhetővé tenni. Egy-egy különös figyelmet érdemlő esetben az önkormányzat és a jelzőrendszeri tagok kezdeményezésére a lakossági összefogás is jelentős.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Szabadidős, egészségfejlesztési, sport programok szervezésében a településen elsősorban a nevelési intézmény, az önkormányzat és az Újiráz Szülőfalunkért Alapítvány emelhető ki.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az intézményi gyermekétkeztetés helyben, helyi intézmény útján megoldott, a gyermekek a szünidei gyermekétkeztetésben is részesülnek.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nem releváns

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatók igyekeznek minden rendelkezésre álló eszközzel a szolgáltatásaikat úgy nyújtani, hogy az hátrányos megkülönböztetéstől mentes, az egyenlő bánásmód követelményét a legcsekélyebb mértékben sem sértő legyen.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat szociális ellátórendszerén belül juttatott ellátások, támogatások, mint hátránykompenzáló juttatások. Újiráz Községi Önkormányzat mindig nagy hangsúlyt fektetett a településen nehéz körülmények köz élő, vagy többgyermekes családok támogatására. Ennek egyik jele az Újiráz Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi szociális ellátásokról és a gyermekek védelmével összefüggő pénzbeli és természetben nyújtott ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások helyi szabályairól szóló 7/2011.(IV.12.) önkormányzati rendeletében szabályozott pénzbeli és természetbeni települési támogatások köre.

Pénzbeli szociális ellátásként többek között lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, beiskolázási segély nyújtható.

A természetben nyújtott szociális szolgáltatások között itt kiemelendő a lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen a 2012/2013-as tanévtől alapfokú oktatást nyújtó intézmény nem működik. A családok a gyermekeket a környező települések általános iskoláiba járatják. A helyi esélyegyenlőségi helyzet elemzése szempontjából így a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei nem releváns terület.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai ellátása a településen működő önkormányzati fenntartású óvodát által biztosított. A hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos gyermekek száma az összes beíratott óvodához viszonyítva 16% körüli, maximum 3-4 gyermeket jelent évente. Az alacsony gyermeklétszám miatt a ellátásuk teljes mértékben biztosított.

Az iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás a szülők és a család lehetőségeihez mérten változó, de minden gyermek számára biztosított.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógynevelési neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógynevelési neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	9	1	11,11
2017	17	1	5,88
2018	16	3	18,75
2019	14	4	28,57
2020	15	2	13,33
2021	18	3	16,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	9	13
2017	6	11
2018	9	3
2019	11	5
2020	7	3
2021	8	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

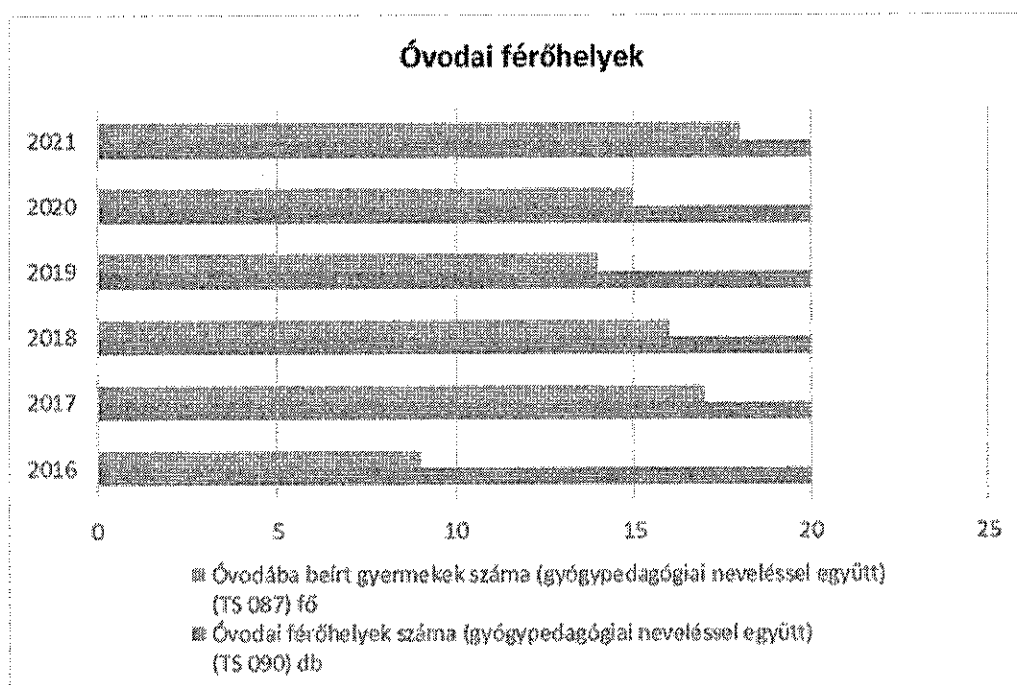
4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	2	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	20	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7	16
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	25	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	1	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	1	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Újiráz településen a köznevelésen belül óvoda működik, egy csoporttal, 20 férőhellyel. A férőhelyek száma elegendő a gyermeklétszámhoz viszonyítva.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógyypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógyypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógyypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógyypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógyypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógyypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	12	1	20	1	9	0	0	9
2017	13	1	20	1	17	0	0	17
2018	16	1	20	1	16	0	0	16
2019	19	1	20	1	14	0	0	14
2020	22	1	20	1	15	0	0	15
2021	20	1	20	1	18	0	0	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

21. sz. grafikon

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszűntetése során.

A településen oktatási intézmény nem működik, de más települések oktatási intézményeiben a fenti követelmények teljesülése elvárt.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések;

Nem releváns

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A településen Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatás nem elérhető. A tanoda szolgáltatást a gyermekek az oktatási intézményeik útján tudják esetleg igénybe venni. A Komádiba iskolába járó diákok számára mindkét közoktatási intézményen keresztül elérhető a szolgáltatás.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az általános iskola hiánya miatt nincsenek gyerekközösségek	helyi rendezvények szervezése (gyermeknap, advent)
A helyi gyermekek más településekre járnak iskolába, így ez megnehezíti a helyi rendezvények szervezését. Nehéz olyan időpontot találni, amikor minden gyermek részt tud venni.	Tájékozódás az iskolák programjairól, Iskolákkal egyeztetés a rendezvényeik tekintetében

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

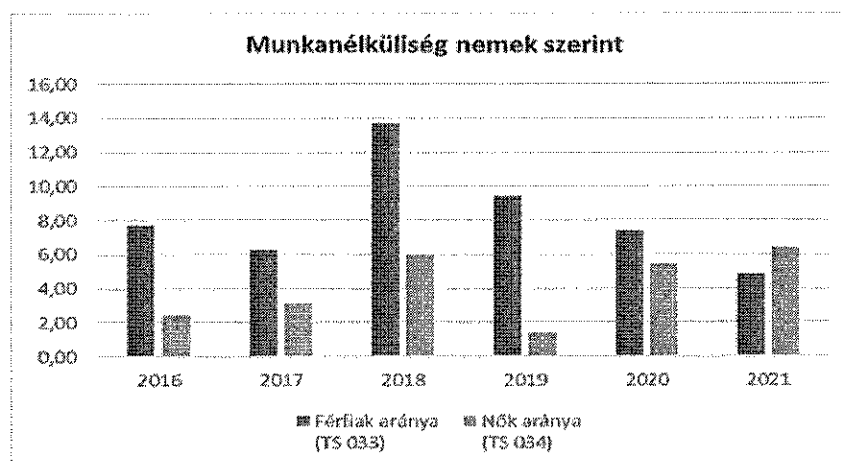
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nemek szerinti összetételt a megye és Újiráz vonatkozásában a társadalom egészében tudjuk vizsgálni. A megyében a nők magasabb arányban vannak jelen ugyanúgy, mint Újirázon. Korosztályi megoszlást tekintve Újirázon, 2019-ben a 18-59 éves korosztály kivételével minden korosztály esetében magasabb a nők száma mint a férfiaké. A nők részéről a társadalom egészében várható magasabb átlagéletkor miatt azonban az idősebb korosztályokban arányuk felülreprezentált. Az arányok közelítenek az országos és a megyei átlagokhoz. Újirázon a 65 év felettiek között 70%-kal több a nő, mint a férfi.

A munkanélküliek körében vizsgálva a nemek arányát már teljesen más kép látszik. A nők arány 2020-ig kb. fele a férfiakénak a nyilvántartott álláskereső 15-64 évesek között. 2021-re 1,5%-kal meghaladja a nők száma a férfiakét az álláskeresők között.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	7,74	2,42	5,08%
2017	6,29	3,11	4,70%
2018	13,73	5,96	9,85%
2019	9,46	1,36	5,41%
2020	7,38	5,41	6,40%
2021	4,83	6,38	5,61%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

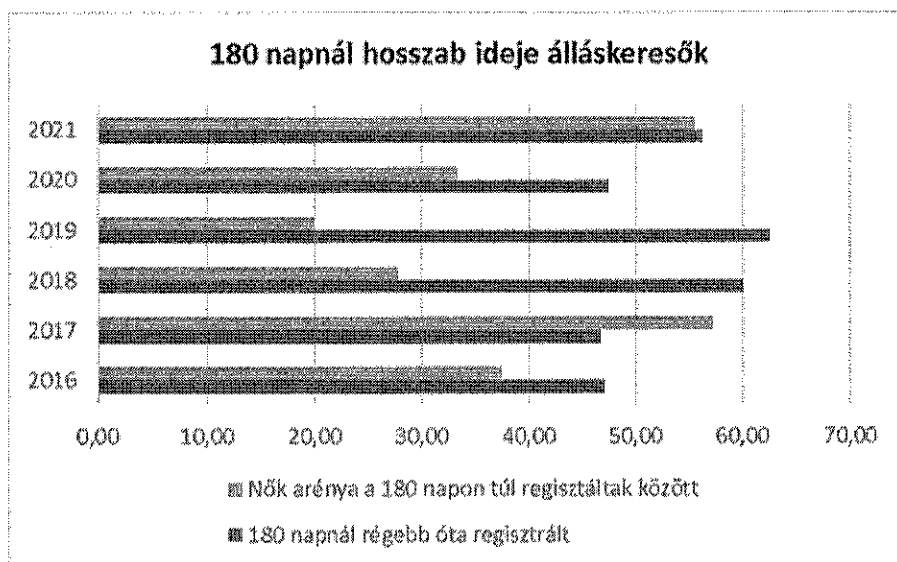

22. sz. grafikon

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőkhöz képest is alacsonyabb a nők aránya, ez még 2021-re sem változott, bár ekkor már nagyon közelíti egymást a két érték. Mindezeket összevetve az aktív korúak (18-59 évesek) nemek szerinti eloszlásával, ahol láthattuk, hogy - ugyan csak 1 %-kal - de a férfiak száma magasabb, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a nők és a férfiak foglalkoztatottsága közel azonos a településen. Vagyis a foglalkoztatottság terén a nőket érintő hátrány nem jellemző Újirázon.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőkhöz (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkhöz belül (TS 058)
	%	%
2016	47,06	37,5
2017	46,67	57,14
2018	60	27,78
2019	62,5	20
2020	47,37	33,33
2021	56,25	55,56

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

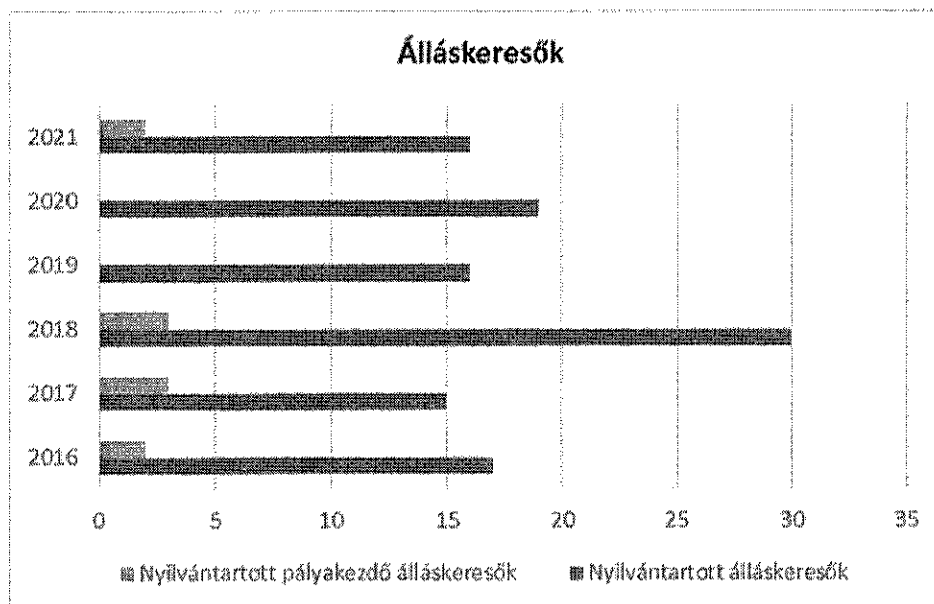

23. sz. grafikon

A nyilvántartott álláskeresőkhöz képest érdemes vizsgálni a pályakezdők számát is. Ez a szám igen alacsony 2-3 fő évente, de sajnos ez nem a pályakezdők magas foglalkoztatottsági arányát mutatja, hanem azt, hogy a pályakezdő fiatalok elvándorolnak a településről és más nagy városokban, a több lehetőséget és munkahelyet kínáló településeken telepednek le. Ezt támasztja alá az a tény, hogy a 15-17 éves korosztály száma a település összlakosságának csupán 2%-át adja, 2019-ben 11 fő.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	17	2
2017	15	3
2018	30	3
2019	16	0
2020	19	0
2021	16	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

24. sz. grafikon

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt fokozott odafigyelést igényelnek. A felgyorsult életvitel, a gyorsan változó munkahelyi követelmények a gyesről visszatérő anyukák képzettségét szintfelhozó programokkal, képzésekkel lehet elősegíteni

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A településen élő munkanélküli nők iskolai végzettségét tekintve azt állapíthatjuk meg, hogy az ők körükben magasabb az alacsony iskolázottság. A 2001. évi és a 2011. évi népszámlálási adatokat figyelembe véve látható, hogy a nők körében jóval magasabb volt az általános iskolával nem rendelkezők aránya. Ennek megoldására a felnőttképzési programok szélesebb körben történő propagálása, a célzott személyek felkutatása, igényfelmérése és meggyőzése a cél.

A nők helyzetét a tartós munkanélküliek és a pályakezdő álláskeresőket szemszögéből vizsgálva, látható, hogy mindkét esetben magasabb a férfiak számánál. Különösen szembeötlő, ha korcsoportok szerint vizsgáljuk. A 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények, míg a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiányában szorulnak ki a munkaerő-piacról. Ennek ellensúlyozásául kiemelt figyelmet kell fordítani a nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban, elő kell segíteni a pályakezdők szakmai tapasztalatszerzését.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Sajnos központi adatszolgáltatás e területen kevésbé részletes, ezért nehézkes a nemek közötti egyenlőtlenség vizsgálata. A nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához ezért a lehető legrészletesebb adatok, információk szükségesek az önkormányzat tevékenysége szempontjából releváns területeken és témakörökben.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények miatt,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya miatt,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A nők helyzetével kapcsolatban a munkahelyeken az országos helyzetképhez hasonló kép bontakozott ki. A település régtől átörökölt közösségi szabályai sok családnál még mindig a hagyományos női szerepeket részesíti előnyben, melyben a nő nem a munkavállalás, hanem a család ellátása területén kell, hogy megtalálja a helyét. De természetesen ez folyamatosan változik, modernizálódik, és főleg a középkorúaknál, fiataloknál más célok körvonalazódnak.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	19	19
2017	1	22	22
2018	1	20	20
2019	1	21	21
2020	1	19	19
2021	1	20	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés.

A települési óvodában és a szomszédos települések iskoláiban történik a gyermekek napközbeni ellátásának a megszervezése. Az óvodai nyitvatartás megfelelő, felmerülő igényeket kielégíti, a férőhelyek elegendőek.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számával

Az átlagos gyermekszámot tekintve a szakember megfelelő segítséget tud nyújtani a családoknak. Együttműködése fontos és kiemelt a háziorvossal és a gyermekjóléti és családsegítő szakemberekkel. Egészségügyi ellátásuk terén nincs feltárt hiányosság, a szolgáltatásokhoz hozzáférnek.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Családon belüli erőszak nem jellemző. A családsegítői, védőnői, áldozatvédelmi tevékenységek nem felkereső jellegűek, így bizonytalan, hogy a nők helyzete a családon belül milyen, elképzelhető, hogy nyilvánosságra nem került esetek előfordulhatnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Krízis helyzetben lehetőség van a Berettyóújfalui Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi osztályához fordulni, valamint a településen működő Gyermekjóléti és Családsegítő Központ segítségének igénybevételére, de jelenleg sem a városban, sem a környékbeli településen nincs anyaotthon, sem családok átmeneti otthona. Legközelebb Debrecenben található a krízishelyzetben lévő családok átmeneti otthont.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők szerepe a helyi közéletben is fontos, hiszen több feladatot is vállalnak a közügyek tekintetében is a család mellett. Nők állnak az intézmények élén, és a helyi képviselő-testület tagjai között is van nő, így lehetőség nyílik, hogy a nők érdekeit megfelelően képviseljék a település döntéshozatalában.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Azonnali beavatkozást igénylő esélyegyenlőségi probléma a településen nincs. A munkaerő-piaci területen sem jelentős a nők kockázata, bár több közöttük a munkanélküli. Szemléletformálással, munkahelyteremtéssel célzott esélyteremtő/hátránykompenzációs intézkedésekkel orvosolható a jövőben a nők e területen mutatkozó hátránya.

Civil aktivitásuk a saját érdekvédelmük tekintetében alacsony, de nem jelentősebb mértékben, mint a települési civil élet általában vett más területein.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők körében nagy a motivációhiány a szakismeretek megszerzésére	Motiválási lehetőségek keresése
Hiányzik a nők számára előnyös, szakképesítést nyújtó képzés	Szakképzési lehetőségek keresése, képzések elérésének segítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Hazánk az előregedő társadalmak közé sorolható. Ennek hátterében az időskorúak számának és számarányának növekedése áll, ami egyrészt a születések számának csökkenésével, másrészt a várható élettartam növekedésével magyarázható. Bár hazánk demográfiai állapotjellemzői igen kedvezőtlenek, nem tartozunk a kirívóan öreg korösszetételű országok közé.

Az elkövetkező években az európai társadalmak egyre növekvő mértékben fognak szembesülni a demográfiai idősödésből fakadó hatásokkal és problémákkal.

A demográfiai változások vizsgálatakor jól követhető, hogy a hazai népesség folyamatos csökkenése a lakosság idősödésével párhuzamosan zajlik a '60-as évek óta. Emelkedik az időskorúak, az egyedül élők és a nem házasságban élők népességen belüli aránya.

Az idős állampolgárok számára is biztosítani kell az esélyt az aktív életre, az önmegvalósításra. Ez az egyének és a társadalom érdeke, az egészségügy- és a szociálpolitika összehangolása, a megfelelő szolgáltatások biztosítása, a közösségi erőforrások mozgósítása jelentős előrelépést biztosít e területen. Társadalmi szemléletváltás a feltétele annak, hogy az időskort, mint tevékeny és hasznos életszakaszt lássa az emberek többsége, ehhez szükséges a helyi média elkötelezettsége és tájékoztató munkája. Az idősök életminőségének javításához kiemelten fontos az egészségügyi és szociális intézményrendszer egyes elemeinek fejlesztése, az alapellátás és szociális intézmények idősbaráttá tétele.

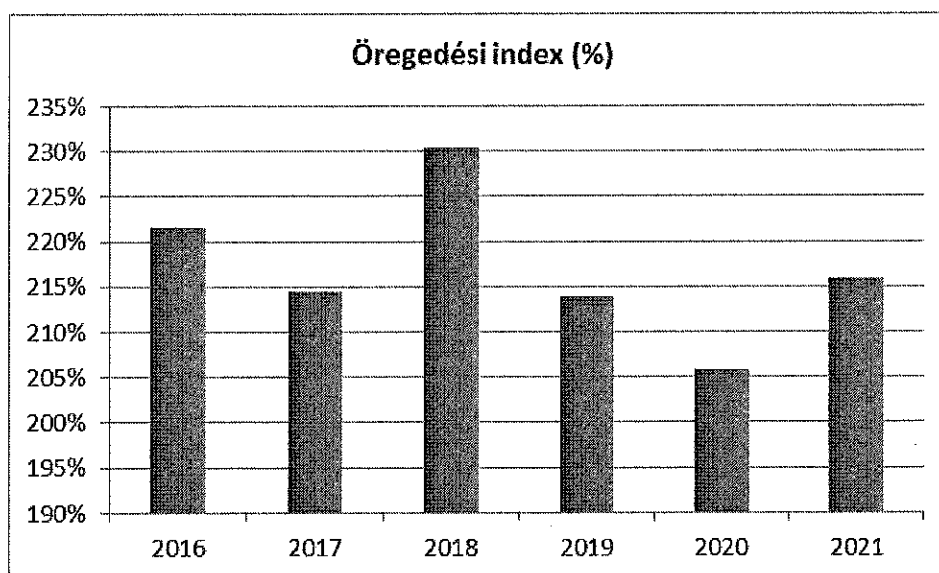
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A település öregedési indexét a 65 év feletti állandó lakosok számának és a 0-14 éves korú állandó lakosok számának aránya határozza meg. Újirázon a fiatalok száma nem változott jelentősen az elmúlt évek alatt, bár lassú csökkenés látható. Az idősök száma közel 10%-os csökkenést mutatott, ami meghaladja a fiatalok számának csökkenését, így az öregedési index kissé javult 2021-re, de a 200% fölött maradt, azaz a fiatalok száma fele az idős korúak számának.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	164	74	221,62%
2017	163	76	214,47%
2018	159	69	230,43%
2019	154	72	213,89%
2020	142	69	205,80%
2021	149	69	215,94%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

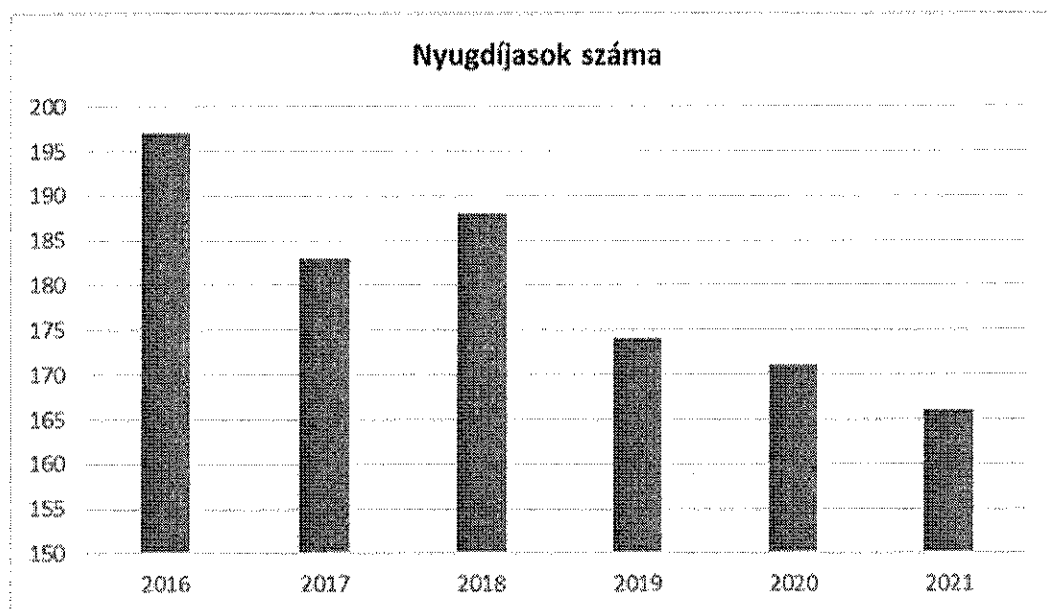
25. sz. grafikon

A nyugdíjban, ellátásban járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma igen magas, közöttük a nők száma közel duplája a férfiakénak. Ez elsősorban abból is adódik, hogy több a nyugdíjas korú nő a településen. Látványos különbség mutatkozik az özvegyi, szülői nyugdíjban részesülők nem szerinti megoszlásában, hiszen 2016 és 2020 között csak nők részesültek ilyen ellátásban és 2021-ben is csak egy férfi kapott ilyen ellátást, míg a nők száma ebben a kategóriában az elmúlt 6 év átlagát tekintve 16 fő volt.

Mindezekből látható, mint azt a bevezetőben már megállapítottunk, hogy Újiráz lakossága előregedő, magas a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma. Mindez kiemelt figyelmet érdemel a helyzetelemzés terén.

Az idősök nyugdíjai alacsonyak, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősökkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	71	126	197
2017	67	116	183
2018	68	120	188
2019	62	112	174
2020	58	113	171
2021	57	109	166
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

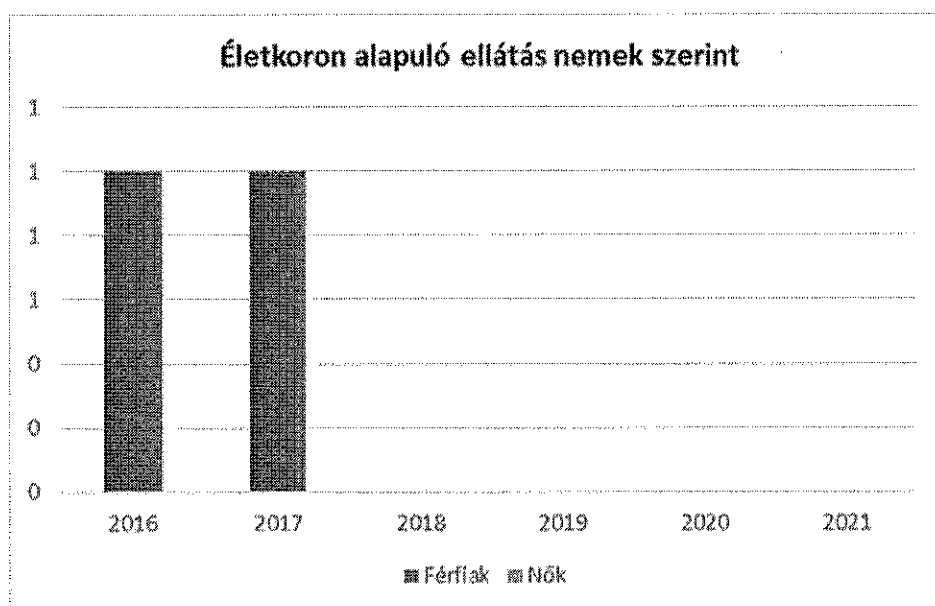

26. sz. grafikon

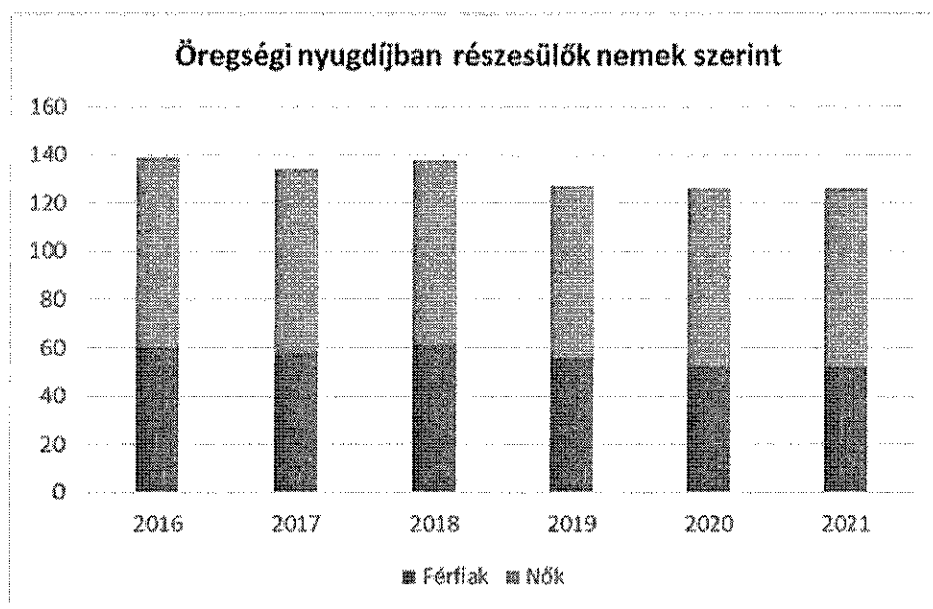
6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	1	0	60	79	0	19	0
2017	1	0	58	76	0	15	1
2018	0	0	61	77	0	18	2
2019	0	0	56	71	0	16	2
2020	0	0	52	74	0	15	2
2021	0	0	52	74	1	16	2

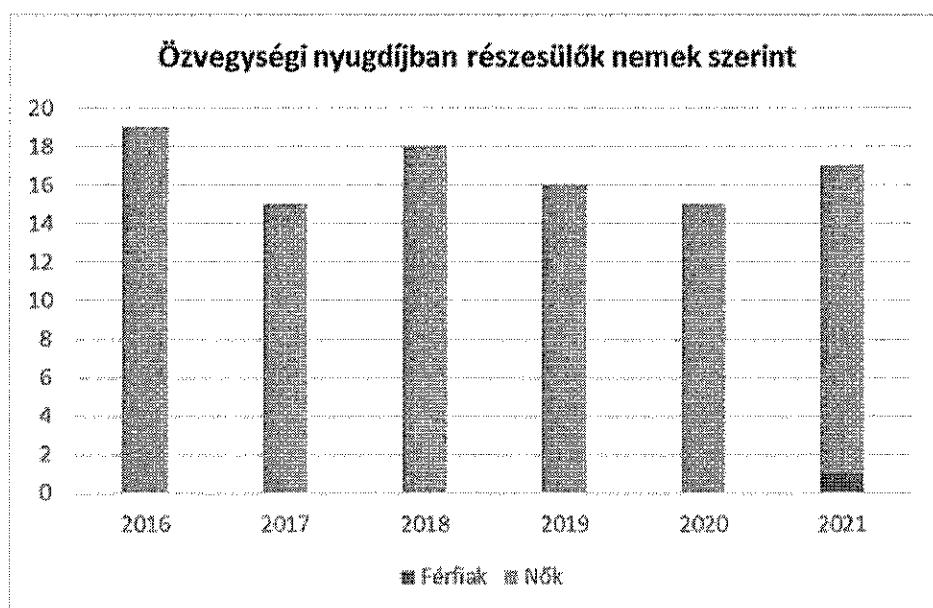
Forrás: TeIR, KSH Tstar

27. sz. grafikon

28. grafikon

29. sz. grafikon

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A településen élő idősebb korosztály (jellemzően az 55 év feletti) munkaerő-piaci mutatói rávilágítanak arra, hogy a korosztályban nagyarányú a munkanélküli és a tartós munkanélküliek száma. Ebből következtethetünk arra, hogy a munkáltatók nem szívesen alkalmazzák az idősebb korosztályt.

A még aktív korú, de nyugdíj-korhatárhoz közeli személyek között alacsony a foglalkoztatottság. Ez arra vezethető vissza, hogy képzettségük már elavult, nem felel meg korunk gyorsan változó munkaerő-piaci keresletének, alacsony vagy egyáltalán nincs informatikai jártasságuk és iskolai végzettségük. Ezen problémák megoldása a továbbképzések, átképzések megkeresése, megszervezése, továbbá az önkormányzat, mint foglalkoztató a közintézményeiben előtérbe

helyezve az ilyen munkavállalók foglalkoztatását, akár közhasznú foglalkoztatás keretében, akár részmunkaidőben.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	17	15	30	16	19	16
41-45 év (TS 042)	Fő	1	1	1	2	4	3
	%	5,88%	6,67%	3,33%	12,50%	21,05%	18,75%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	2	5	1	2	1
	%	23,53%	13,33%	16,67%	6,25%	10,53%	6,25%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	1	1	3	2	1
	%	0,00%	6,67%	3,33%	18,75%	10,53%	6,25%
56-60 év (TS 045)	Fő	2	0	2	1	2	0
	%	11,76%	0,00%	6,67%	6,25%	10,53%	0,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	2	4	5	4	4
	%	0,00%	13,33%	13,33%	31,25%	21,05%	25,00%
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A fenti problémák megoldása a tevékeny időskor, az élethosszig tartó tanulás elvének érvényesítése és elterjesztése. Ennek elősegítésére meg kell keresni az önkormányzat és a civilszervezetek összefogásainak a lehetőségét, mely elősegíti az idősök számára a tevékenyközpontú foglalkozások, önképző körök működését.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, a diszkrimináció mérése rendkívül nehéz. A 41 év feletti korosztályt vizsgálva a nyilvántartott álláskeresők száma bár nem jelentős mégis eltolódik a 41-45 és a 61 év feletti korosztály irányába. Vagyis az látható, hogy legrosszabb helyzetben a munkájukat 40 éves kor körül vagy 60 év felett elvesztő aktív korúak vannak.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése a településen átlagos, az alapellátáshoz az igénylők hozzáférnek, szakosított ellátási formák a közeli járási központban érhetők el. Ennek ellenére a településen rendszeres a vérvételi lehetőség, valamint időszakosan a szemvizsgálat is elérhető. Ha mégis valamilyen egészségügyi szakellátás igénybevitelére volna szükség, akkor annak elérhetősége megfelelő, hiszen a település közlekedése kielégítő átlagosan óránként megy és jön helyközi autóbusz.

A szociális juttatások és szolgáltatások elérhetősége is megoldott. A Dél-Bihari Szociális Szolgáltató Központ végzi a szociális alapszolgáltatásokat a településen. Ennek körében a házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés is elérhető az idősök számára.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	164	0	0	43
2017	163	0	0	40
2018	159	0	0	50
2019	154	0	9	43
2020	142	0	10	27
2021	149	0	11	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a helyi művelődési ház és könyvtár biztosítja, illetve azok a szolgáltatások, programok, amelyek a településen adóttak azok az idősok részére is hozzáférhetők. Egyéb kulturális, közművelődési szolgáltatások – színház, mozi, múzeum – legközelebb Berettyóújfaluban, illetve Debrecenben a vármegyeszékhelyen található. Sajnos elmondható, hogy elég ritkán kerül sor a célcsoport ezen irányú látogatására. Szükséges lenne ilyen programok minél szélesebb körben való propagálására, esetlegesen művelődésszervező bevonásával ilyen események látogatásának megszervezésére.

c) idősok informatikai jártassága;

Az idősok informatikai jártasságának a mérése igen nehézkes, hiteles adatok nem állnak rendelkezésre. A megkérdezett nyilatkozata alapján azonban megállapítható, hogy az idősok korosztály számítógép és internet használata rendkívül alacsony, a legtöbben „nemmel” válaszoltak. Mindez a mai XXI. századi világunkban elgondolkodtató kihívás, megfogalmazandó cél, hogy ezen célcsoport informatikai ismereteinek elsajátítására, igényfelmérés és igényfelkeltés után egy számítógépes ismereteket nyújtó tanfolyam megszervezésére lehetőséget keressenek. A helyi közművelődési intézményben rendelkezésre állnak számítógépek, ahol mindenki számára elérhető az Internet és az informatikai alkalmazások.

d) a generációk közötti programok.

A generációk közötti programok szervezése elég nehéz a településen, hiszen a fiatalok más településeken tanulnak a hétköznapiokon. A település nagyobb, községi szintű rendezvényei adhatnak teret a generációk közötti kapcsolattartásnak, illetve az idősok otthona által szervezett programok is segítenek az idős korúak számára abban, hogy a erősítsék és fenntartsák a kapcsolatot az eltérő generációval.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten az idősebb korosztályt megcélzó programok, speciális programok nincsenek a településen. Azonban az idősek klubja remekül működik, tagjai rendszeresen járnak össze, programokat szerveznek és vesznek részt más település idősek klubjainak rendezvényein.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősebb korosztály számítógép és internet használata rendkívül alacsony	Lehetőség keresés az igényfelmérés és igényfelkeltés után egy számítógépes ismereteket nyújtó tanfolyam megszervezésére, Idősek élethosszig tartó tanulásának támogatása
Az idősek számára kevés a települési szintű rendezvény, szabadidős program.	Közösségi rendezvények szervezése a településen idősek részére

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos emberek a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat megannyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

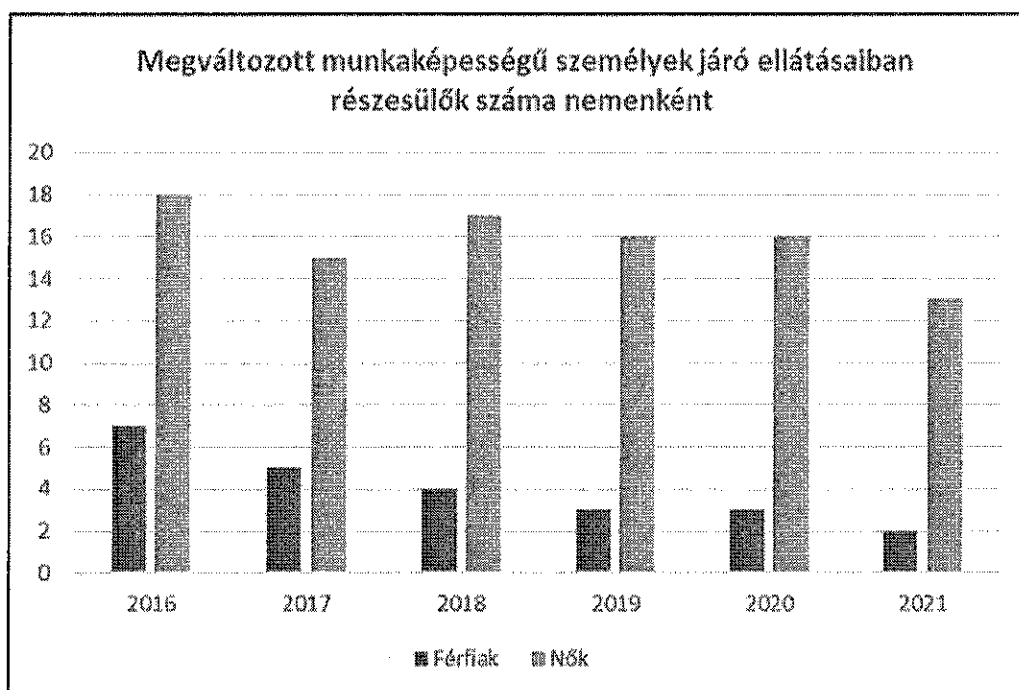
Magyarországon a 2001-es népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember van, az aktív korú, megváltozott munkaképességű személyek számát pedig a NYUFIG 2007-es adatai alapján mintegy 700 ezer főre tehetjük. Az Európai Unióban a populáció 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%, amely rendkívül alacsony, különösen amellet, hogy az aktív korú célcsoport 80-85%-a akar és tudna is dolgozni, védett, vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

A fogyatékkal élőkkel kapcsolatban van a legkevesebb felhasználható adat. Ez azt mutatja, ez a csoport nincs a rendszerben követve, az elérhető szolgáltatások egy részét feltehetően igénybe veszik, de a rendszerek között információ megosztás nincsen. A beavatkozási pontok megállapításához először több információ szükséges.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	7	18	25
2017	5	15	20
2018	4	17	21
2019	3	16	19
2020	3	16	19
2021	2	13	15
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

30. sz. grafikon

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A településen a megváltozott munkaképességű lakosság aránya kb. 3-4 % körül mozog.

Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága nem megoldott a településen. Mivel egyébként is igen nagy probléma a kevés munkalehetőség, a közfoglalkoztatás pedig nem speciálisan a fogyatékosok részére biztosított foglalkoztatási forma, ezért a fogyatékkal élők integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatása nem valósult meg. A megváltozott munkaképességű személyek a környező településeken találhatnak számukra megfelelő munkát.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésükre a foglalkoztatás területén nem áll rendelkezésre információ, adat.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Azok a fogyatékkal élők, akik nem szorulnak állandó és folyamatos gondozásra, vagy nem veszik igénybe lakóotthon szolgáltatásait, saját otthonukban az Érted Együtt Támogató Szociális Egyesület Komádi Területi Támogató Szolgálatától kaphatnak segítséget.

A támogató szolgálat célja a fogyatékossgal élő személyek és családtagjaik saját lakóhelyükön, lakókörnyezetükben történő segítése személyre szabott, komplex feladatok és ellátások közvetítésével, az igénybevevő életvitelének megkönnyítése lakáson kívüli (köz)szolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása. A társadalmi hátrányok csökkenése érdekében és az igénybevevő társadalmi aktivitását növelő módon végzett segítő, támogató szolgáltatás a cél, amelyet a szolgáltató a jogosult személy lakásán és azon kívül egyaránt végez.

Szolgáltatáselemek:

Tanácsadás

Esetkezelés

Szállítás

Gondozás

Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás

Felügyelet

Készségfejlesztés

Gyógypedagógiai segítségnyújtás

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes, az igénylő illetve a törvényes, – jogi képviselője kérelmére történik.

Jelenleg Újirázon 5 ellátottuk van, ebből 1 fő értelmi sérült, 4 fő mozgásszervi fogyatékkal élő.

A szállítás szolgáltatás egy 9 fős mikrobusszal biztosított, amely akadálymentes és alkalmas kerekesszékek rögzítésére (4+3 pontos biztonsági övvel).

A szolgálat felépítése:

1 fő intézményvezető

2 fő gondozó

1 fő terápiás munkatárs

1 fő segítő

Feladatukat 2006. év május 01. napjától látják el a településen, az 1993. évi III. törvény valamint a vonatkozó jogszabályok alapján (pl. 1/2000. SzCsM rendelet)

Sajnos a településen élő és egyik szolgáltató szolgáltatásait sem igénylő, fogyatékkal élő személyekről nincsenek számadataink, így ezek illetve esélyegyenlőségük biztosítását jellemző adatok összegyűjtése beazonosított problémaként kerül a helyi esélyegyenlőségi programba, melyre intézkedési tervet kell kidolgozni.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A lehetséges kedvezmények igénylése és rendszeres használata nem feltétlenül az önkormányzat bevonásával történik. Így az adatgyűjtés korlátozott. Nem nyilvántartott, hogy hányan élnek a tömegközlekedésben elérhető kedvezményekkel, az adókedvezménnyel. Vannak olyan természetbeni ellátások, melyek nem a fogyatékosokhoz, hanem az alacsony jövedelemhez kötöttek. A helyi önkormányzat nem tartja nyilván, hogy a pénzübeli illetve a természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert itt a szociális rászorultság az elsődleges.

Ennek ellenére mégis beszédesebb lehet néhány adat. Például a közgyógyellátást igénybevevők közül a fogyatékos személyeknek alanyi jogon jár, nem fogyatékos személyek rászorultsági alapon vehetik igénybe. Mivel a településen élő fogyatékos személyek számának megállapítása nehéz, ez az adat is fontos mutató lehet.

Ugyanakkor feltételezhető az is, hogy az információk hiányában nem jutnak a részükre járó pénzübeli vagy természetbeni juttatásokhoz.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetőségéről a fogyatékosok számára tájékoztatást nyújt az önkormányzat is, de a háziorvoson keresztül is áramlik az információ az érintettek felé.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Újiráz települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége mozgáskorlátozottság szempontjából megoldott.

Korábban csak az óvodai épület és a Művelődési Ház és a Gondozási Központ volt akadálymentesített, de ma már a többi középület is akadálymentesített.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Újirázon a közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége megoldott, nem okoz problémát a hátránnyal élők számára.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek többsége a közszolgáltatásokhoz kapcsolódik. Ezen épületek akadálymentesek.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közösségi közlekedésben, járdák, parkok tekintetében sem jelentkezik problémaként az akadálymentesség hiánya, bár minden területen vannak fejlesztésre szoruló részek.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.) nem állnak rendelkezésre a településen.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Pozitív diszkriminációról (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) nem áll rendelkezésre információ.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen nincsenek kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Helyi szinten nem jelentkezik a fogyatékossgal élőket fokozottan érintő társadalmi probléma.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fogyatékos személyek információk hiányában esetleg nem jutnak hozzá a részükre járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokhoz	Célszerű megkeresni a fogyatékos személyek helyi érdekvédelmi szervezeteit, hogy van-e tudomásuk olyan fogyatékos személyről aki ilyen természetű segítséget igényelne, nincs-e olyan megindított folyamat ami elakadt, vagy nincsenek-e ilyen irányú tapasztalataik. Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés
Nincsenek közösségi programok fogyatékkal élők részére	Fel kell mérni az igényt közösségi programokról a fogyatékkal élők körében

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen nincsenek képzési, továbbképzési lehetőségek	A lakosság, és elsősorban a nők és a fiatalok, illetve a mélyszegénységben élők tájékozódni tudjanak a településen és a környező településeken induló képzésekről

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Településünkön a civil szervezetek, egyesületek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság szívesen vesz részt a civil szervezetek programjain. Újiráz Községi Önkormányzat minden évben a költségvetése terhére támogatja a szervezetek működését, valamint rendezvényeiket.

Az önkormányzat a szervezeteket helyiség biztosításával is segíti. Több alkalommal ad helyszínt a kiállításoknak, megnyitó ünnepségeknek, báloknak, rendezvényeknek. Emellett az önkormányzat közművelődési intézménye, az Újirázi Művelődési Ház is biztosít helyszínt a rendezvényeknek, valamint állandó találkozóhelyet több szervezetnek. Ezen helyszínek is elősegítik, hogy a község lakói könnyen és ingyenesen hozzáférhessenek a kulturális programokhoz és szolgáltatásokhoz.

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi célcsoportok	Az együttműködés formája
Újiráz Szülőfalunkért Alapítvány	oktatás, kulturális	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Bihar – Sárret Vidékfejlesztési Egyesülethez	vidékfejlesztés	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Magyar Vöröskereszt Területi Szervezete	egészségmegőrzés	komplex	programszervezés alkalmával rendszeres
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Helyi Szervezete	karitatív tevékenységek	komplex	adománygyűjtés, adományosztás
Arany János Művelődési Ház és Könyvtár	kulturális programok	komplex	kulturális rendezvények, önszerveződési formák
Gondozási Központ	szociális ellátás	idősek	idősek szociális ellátása
Dél-Bihar Szociális	szociális ellátás	gyermekek, idősek	családsegítő- és

Szolgáltató Központ			gyermekjóléti szolgáltatások nyújtása, idősek segítése
---------------------	--	--	---

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a Komádi Közös Önkormányzati Hivatal Újirázi Kirendeltsége, az oktatási és nevelési intézmények, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat bevonásával készült.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságának biztosítására az önkormányzat honlapja és a helyi szokásos hirdetési mód rendelkezésre áll.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Önkormányzatunk a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítására, értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre.

A HEP Fórum a nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatja a program megvalósításában elvárt eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A településen nincsenek képzési, továbbképzési lehetőségek.	A közeli településeken induló képzések figyelése, lakosság tájékoztatása
	Mélyszegénységben élők létfenntartási problémáit kezelni kell	A mélyszegénységben élők folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén segítségnyújtás
Gyermekek	Az általános iskola hiánya miatt nincsenek gyerekközösségek	helyi rendezvények szervezése (gyermeknap, advent)
	A helyi gyermekek más településekre járnak iskolába, így ez megnehezíti a helyi rendezvények szervezését. Nehéz olyan időpontot találni, amikor minden gyermek részt tud venni	Tájékozódás az iskolák programjairól, Iskolákkal egyeztetés a rendezvényeik tekintetében
Idősek	Az idősebb korosztály számítógép és internet használata rendkívül alacsony	Lehetőség keresés az igényfelmérés és igényfelkeltés után egy számítógépes ismereteket nyújtó tanfolyam megszervezésére. Idősek élethosszig tartó tanulásának támogatása
	Az idősek számára kevés a települési szintű rendezvény, szabadidős program.	Közösségi rendezvények szervezése a településen idősek részére
Nők	A nők körében nagy a motivációhiány a szakismeretek megszerzésére	Motiválási lehetőségek keresése
	Hiányzik a nők számára előnyös, szakképesítést nyújtó képzés	Szakképzési lehetőségek keresése, képzések elérésének segítése
Fogyatékkal élők	Fogyatékos személyek információk hiányában esetleg nem jutnak hozzá a részükre járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokhoz	Célszerű megkeresni a fogyatékos személyek helyi érdekvédelmi szervezeteit, hogy van-e tudomásuk olyan fogyatékos személyről aki ilyen természetű segítséget igényelne, nincs-e olyan megindított folyamat ami

		elakadt, vagy nincsenek-e ilyen irányú tapasztalataik. Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés
	Nincsenek közösségi programok fogyatékkal élők részére	Fel kell mérni az igényt közösségi programokról a fogyatékkal élők körében
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A településen nincsenek képzési, továbbképzési lehetőségek	A lakosság, és elsősorban a nők és a fiatalok, illetve a mélyszegénységben élők tájékozódni tudjanak a településen és a környező településeken induló képzésekről

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák számára egyenlő esélyek és lehetőségek biztosítottak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményeit javítsuk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges fejlődésének biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek támogatására, közösségi életben való aktív részvételük biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munka világába való zökkenőmentes visszatérés biztosítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz, közösségi programokhoz való hozzáférésük biztosítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Tájékoztatás nyújtás képzésekről
B	Feltárt probléma megnevezése	A településen nincsenek képzési, továbbképzési lehetőségek
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A lakosság, és elsősorban a nők és a fiatalok, illetve a mélyszegénységben élők tájékozódni tudjanak a településen és a környező településeken induló képzésekről
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia(2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Településen és a környező településeken induló képzések feltérképezése Adatbázis létrehozása a képzésekről Lakosság tájékoztatása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, kulturális szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	adatbázis rekordjainak száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humánerőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	A környező települések önkormányzataival, képző szerveivel folyamatos kapcsolattartás útján megvalósítható a kitűzött cél.

A	Intézkedés címe:	Mélyszegénységben élők segítése
B	Feltárt probléma megnevezése	Mélyszegénységben élők létfenntartási problémáit meg kell oldani
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A mélyszegénységben élők folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén segítségnyújtás
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia(2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. mélyszegénységben élők életének figyelemmel kísérése 2. krízishelyzet esetén beavatkozás
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, szociális szakemberek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	krízishelyzetből kikerülők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás, pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Rendezvénynaptár készítése a környező települések iskoláinak programjairól
B	Feltárt probléma megnevezése	A helyi gyermekek más településekre járnak iskolába, így ez megnehezíti a helyi rendezvények szervezését. Nehéz olyan időpontot találni, amikor minden gyermek részt tud venni.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A helyi gyermekrendezvények időben ne ütközzenek az iskolai programokkal
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. A környező települések iskoláitól éves programtervek begyűjtése 2. Közös rendezvénynaptár összeállítása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, helyi közművelődési szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, minden évben megvalósuló, 2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	gyermekprogramok résztvevői létszáma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	A környező települések iskoláival folyamatosan kapcsolatot kell tartani az elérni kívánt cél megvalósulása érdekében.

A	Intézkedés címe:	Gyermekprogramok szervezése a helyi fiataloknak
B	Feltárt probléma megnevezése	Az általános iskola hiánya miatt nincsenek gyerekközösségek
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A helyi gyermekek részére közösségi programok szervezése, ahol megismerhetik egymást, barátságokat köthetnek egymással.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Gyermekprogramok szervezése – Gyermeknap, adventi programok
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, helyi közművelődési szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, minden évben megvalósuló, 2027.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	gyermekprogramok száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humánerőforrás, pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Idősek élethosszig tartó tanulásának támogatása
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősebb korosztály számítógép és internet használata rendkívül alacsony
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Lehetőség keresés az igényfelmérés és igényfelkeltés után egy számítógépes ismereteket nyújtó tanfolyam megszervezésére, Idősek élethosszig tartó tanulásának támogatása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés az idősek körében 2. képzők keresése 3. képzések indításának támogatása, segítése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, közművelődési szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	képzésen résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humánerőforrás, pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Közösségi rendezvények szervezése a településen idősök részére
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősök számára kevés a települési szintű rendezvény, szabadidős program.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az idősök számára több olyan települési szintű rendezvény kerüljön megszervezésre, amely lehetővé teszi az idős korban is a szabadidő hasznos eltöltését, a baráti közösségek létrejöttét.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	programok szervezése idősök részére
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, közművelődési szakember, szociális szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	rendezvények száma, rendezvényeken résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás, pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Egyes rendezvények megvalósulhatnak a szomszédos településekkel való közös szervezés útján is.

A	Intézkedés címe:	Szakképzések szervezése nők számára
B	Feltárt probléma megnevezése	Hiányzik a nők számára előnyös, szakképesítést nyújtó képzés
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A nők számára a munkaerőpiacra jutást segítő képzések szervezése, vagy ilyen képzéseken való részvétel segítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Szakképző szervek felkérése szakképzések szervezésére, vagy szervezett képzésekbe történő bekapcsolódás lehetőségeinek megteremtése.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, közművelődési szakember, szociális szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	szakképesítést szerző nők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pénzügyi erőforrás, humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés
B	Feltárt probléma megnevezése	Fogyatékos személyek információk hiányában esetleg nem jutnak hozzá a részükre járó pénzügyi vagy természetbeni juttatásokhoz
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Megfelelő adatokkal rendelkezzenek az érintett szervek a fogyatékkal élők számáról, aktuális problémáikról. Legyenek a településen fogyatékkal élőkről anonim adatokat tartalmazó nyilvántartások
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés a településen élő fogyatékkal élőkről és aktuális problémáikról A probléma megoldásában érintett szervek tájékoztatása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, hivatali ügyintézők
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	adatbázisba bekerült személyek száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pénzügyi erőforrás, humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Közösségi programok szervezése fogyatékkal élők részére
B	Feltárt probléma megnevezése	Nincsenek közösségi programok fogyatékkal élők részére
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Olyan közösségi programok szervezése a községben, amely segíti a fogyatékkal élők társas kapcsolatainak kialakítását, erősítését, szabadidejük hasznos eltöltésére lehetőséget biztosítanak.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékkosságügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés a fogyatékkal élők körében 2. közösségi programok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, közművelődési szakember, szociális szakember
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	megrendezett programok száma, rendezvényeken résztvevő fogyatékkal élők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humánerőforrás, pénzügyi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	A környező településeken megrendezett programokon való részvétel elősegítésével is elérhető a kitűzött cél. Ennek érdekében más önkormányzat általa szervezett programokról szükséges információkat szerezni.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés megnevezése	A helyzettelmezés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Tájékoztatás nyújtás képzésekről	a településen/A lakosság, és a településen élők képzési, elsősorban a nők és a fiatalok, illetve a továbbképzési lehetőségek	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Új Roma Települési és Környezeti Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nőklakosság és Társadalmi Egyenlőséget Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)	Településen és környező településeken induló képzések feltérképezése adatainak gyűjtése adatainak létrehozása adatainak képzésekről	polgármester, kulturális szakember	2025. 12. 31. (szerda) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	adatbázis rekordjainak száma	humán erőforrás	folyamatosan fenntartható	A környező települések önkormányzataival, képző szerveivel folyamatos kapcsolattartás útján megvalósítható a kitűzött cél.
I. A mállyegyenlőségben élők és a roma esélyegyenlősége												
1	Mállyegyenlőségben élők segítése	Mállyegyenlőségben élők életfeltételeinek problémáit meg kell oldani	Mállyegyenlőségben élők folyamatos problémáit meg kell oldani	Mállyegyenlőségben élők folyamatos problémáit meg kell oldani	Új Roma Települési és Környezeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) 2. kísérési krízishelyzet esetén beavatkozás	1. Mállyegyenlőségben élők életének Mállyegyenlőségben élők életének Mállyegyenlőségben élők életének	polgármester	2027. 12. 31. (péntek) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	krízishelyzetből kikerülőők száma	humán erőforrás, pénzügyi erőforrás	folyamatosan fenntartható	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Rendezvénytár készítése környező településeken	A helyi gyermekek A más településekre gyermekek rendezvények járnak iskolába, így időben ne utközzenek az megnevezíti az iskolai	A helyi gyermekek A más településekre gyermekek rendezvények járnak iskolába, így időben ne utközzenek az megnevezíti az iskolai	A helyi gyermekek A más településekre gyermekek rendezvények járnak iskolába, így időben ne utközzenek az megnevezíti az iskolai	Nemzeti Ifjúsági 1. A környező (2009-2024) „Legyen iskolától éves a programtervek	1. A környező (2009-2024) „Legyen iskolától éves a programtervek	polgármester	2027. 12. 31. (péntek) Az intézkedés végrehajtása	gyermekprogramok résztvevői létszám	humán erőforrás	hosszútávon fenntartható	A környező települések iskoláival folyamatosan

iskolának programjairól	helyi rendezvények programokkal szervezését. Nehéz olyan időpontot találni, amikor minden gyermek részt tud venni.		gyermeknek” Nemzeti Stratégia rendezvénytár (2007-2032)	begyűjtése 2. Közös rendezvénytár összeállítása	polgármester	2027. 12. 31. (péntek) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	gyermekprogramok száma	humán erőforrás	fenntartható	kapcsolatot kell tartani az előző megvalósulása érdekében.
2	GyermekprogramokAz általános iskolaA helyi gyermekek miatt részére közösségi programok nincsenek kialakítva, ahol a gyerekek nem megismerhetik ismerik egymást, egymást, nem barátkoznak barátságokat egymással, mivel az köthetnek egymással. azonos életkorúak is különböző iskolákban tanulnak		Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen Gyermeknap, jobb a jövőnk” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Gyermekprogramok rendezvénytár összeállítása	polgármester	2027. 12. 31. (péntek) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	gyermekprogramok száma	humán erőforrás	fenntartható	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Szakképzések nők számára	Hiányzik a nők számára a szakképzés, munkapiacra jutást segítő képzések szervezése, vagy ilyen képzéseken való részvétel segítése	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Szakképző felkérése szakképzések szervezésére, vagyis szociális képzésekbe történő bekapcsolódás lehetőségeinek megteremtése.	polgármester, köznevelési szakember, szociális szakember	2025. 12. 31. (szerda) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	szakképzést szerző nők száma	penzügyi erőforrás, humán erőforrás	fenntartható	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek élethosszát tartó tanulási támogatása	Az idősek számára a tanulás támogatása	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	1. igényfelmérés az idősek körében 2. Képzések indításának támogatása, segítése	Gondozási Központ 3. vezetője	2025. 12. 31. (szerda) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	képzésen résztvevők száma	humán erőforrás, pénzügyi erőforrás	fenntartható	nem releváns
2	Közösségi rendezvények szervezése településen részére	Az idősek számára a településen tartott rendezvények támogatása	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Idősek programjai	polgármester, köznevelési szakember, szociális szakember	2027. 12. 31. (péntek) Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	rendezvények száma, rendezvényeken résztvevők száma	humán erőforrás, pénzügyi erőforrás	fenntartható	Egyes rendezvények megvalósulhatnak a szomszédos településekkel való közös szervezés útján is.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										

1	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatgyűjtés	Fogyatékos személyek információk hiányában esetleg fogyatékkal élők nem jutnak hozzá a számáról, aktuális részükre járó problémáikról. pénzügyi vagy a terméketbeni juttatásokhoz	Megfelelő adatokkal rendelkezzenek az érintett szervezetek a fogyatékkal élők nem jutnak hozzá a számáról, aktuális részükre járó problémáikról. pénzügyi vagy a terméketbeni juttatásokhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Adatgyűjtés településeken fogvatékkal élőkről	alpolgármester, előhivatali dolgozók, aktuális problémák megoldásában érintett szervezetek tájékoztatása	2026. 12. 31. Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	31. adatbázisba bekerült személyek száma	pénzügyi erőforrás, humán erőforrás	folyamatosan fenntartható	nem releváns
2	Közösségi programok szervezése, fogyatékkal élők részére	Nincsenek közösségi programok, amelyek segítenek a fogyatékkal élők társas kapcsolatainak kialakítását, erősítését, szabadidejük hasznos eltöltésére, letehetőségét biztosítani.	Olyan közösségi programok szervezése a községben, amelyek segítenek a fogyatékkal élők társas kapcsolatainak kialakítását, erősítését, szabadidejük hasznos eltöltésére, letehetőségét biztosítani.	Országos Fogyatékos Program (2015-2025)	1. igényfelmérés a településeken fogvatékkal élőkről	alpolgármester, előhivatali dolgozók, 2. szakember, szociális szakember	2025. 12. 31. Az intézkedés végrehajtása folyamatban van.	31. megrendezett programok száma, résztvevő fogyatékkal élők száma	humán erőforrás, pénzügyi erőforrás	folyamatosan fenntartható	A környezeti telephelyeken megrendezett programokon való részvétel elősegítésével elérhető a kitűzött cél. Ennek érdekében más önkormányzat által szervezett programokról szükséges információkat szerezni.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. A célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, ülésein jelenléti ív készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- a település/közös önkormányzatok aljegyzője,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Újiráz község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Újiráz Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 3/2023. (II.21.) Ökh. számú határozatával elfogadta.

III. Újiráz Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 25/2025. (V.20.) Ökh. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Újiráz, 2025. május 20.

Furak Károly
polgármester

